روڼې شپې

ويناوال

محمد معصوم هوتک

[illegible]

Ketabton.com

www.hotakonline.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان — مخ

==

د سريزي پر ځای-- 5
* چي رازونه مي سربېره نهاني وي------------------------------ 7
وداع-- 8
د نبايست مظاهره--- 10
د پلار تلين-- 11
* چي زخمي دي په باڼو زما د سترګو مردمک سو------------------ 13
سترګي-- 14
خامۍ--- 15
مينه كه بېلتون؟--- 16
استاد ته--- 17
اپتي كال--- 19
جنون--- 20
* مينه د پاخه سرک مزل نه دئ----------------------------------- 21
زړونه-- 22
د استاد د راحت په اقتفاء------------------------------------- 23
* په تمه د جانان مياشتي كلونه راغه ورک سول------------------- 24
تهور--- 25
د لېچو زولانه--- 26
تياره ماحول-- 27
د وينو استسقاء-- 28
پردۍ مېنه--- 29
پرديسي مور ته--- 30
توپير-- 32
*كه له ګل سره همراز و، محوه كړي تماشو وي-------------------- 33
بېخوندي-- 34
دومره نو، نه--- 35
موج--- 36

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان مخ

==

را په ياد چې سپ وطنه-- 38

*که د ننن چارې د بخښلو نه دي----------------------------------- 40

د سخت زړو واکمنې --- 41

تاج اخوندزاده--- 42

مدني وحشت--- 44

د کابل ناورين--- 46

د الفت پر پله-- 47

*ژوند خزان وهلی بهارونه ليرې پاته دي-------------------------- 48

بد عواقب--- 49

د استاد هڅونه-- 50

بې جرمه مجرم-- 52

*نبو ته نبه وايه که زما دي او که ستا دي------------------------- 54

*يا الهي مه راوينې تجزيه د ګران وطن---------------------------- 56

تالا هوسونه-- 57

روڼې شپې--- 58

ارمانجنې چيغې--- 59

ارمانجنې هيلې--- 60

په روڼو سترګو-- 62

د مزار شريف د فتح په مناسبت---------------------------------- 63

کنګل--- 65

فتنه-- 66

د خولګۍ ټکور-- 68

د مېنې مينه--- 69

تنګه قافيه--- 71

نهه توره-- 72

زخمي نارنج--- 73

*مه کړئ نفاق پر کرونده د ملک---------------------------- 75

شاکې مور--- 76

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	مخ

===

يتيمي سلګۍ-- 77
د قرن وروستۍ غزل-- 78
Y2K--- 79
مبارکي-- 80
د هيلو مزار-- 81
مه راوينۍ ... (آزاد نظم)------------------------------------ 82
د اوريځو ګالري--- 84
*نورو که خوږ کړی، ځورولی ژړولی يم-------------------------- 87
زه ولاړ وم--- 88
مازيګره ژيړی لمره-- 90
زندی-- 94
د نازولو کور--- 95
*د احسان يې زما پر سر دی همېش سيوری------------------------ 96
*ما په زړه کي تصور کړل------------------------------------- 97
پښتانه ته وايم-- 98
دلي او هوري-- 99
*زما مينه اولنۍ د پرېښولو نه وه هيڅ------------------------- 101
چي دا ولي؟--- 102
نازم از اينکه باز چه زيبا شده پشتو-------------------------- 104
خوندونه او شخوندونه (ځلورځي)------------------------------- 105

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سريزې پر ځاى

تعامل داسې راغلى دئ چې پر شعري مجموعو باندې له شاعر پرته نور کسان سريزې و تقريظونه کاږي، زما خو يو شعر د دې نه دئ، چې چاته دې يې ورښکاره کړم او بل مې خانمرې خوله هم د دې نه ده، چې چاته دې يې حتى د ښه او ګټور کار خواست په وکړم، ځکه مې پر خپله شعري مجموعه پخپله يو څو تورې وکښل.

د دې مجموعې زياتره شعرونه ما د شپې ويلي دي، ځکه مې نوم (رونې شپې) پر اېښى دئ[1]. (شپه رونول) زموږ د ادبياتو يوه خاصه اصطلاح ده د هغه چا په باب کارېږي چې يا د ببلتانه له درده يا دمينې له شوااخو نه، يا د رنځ له اسيته يا د نورو نادودو له خاطره يې خوب تښتېدلى او شپه يې تر سهاره په ويښو وهلې وي. زه د جلاوطنۍ ناورين شپو رونولو ته اړ کړى يم. په جلاوطنۍ کې مې د اولاد د نفقې برابرولو په خاطر داسې کار ته اوږه ورکړې وه او ده چې نه د سن په لحاظ ورته جوړ يم او نه د ذهن له مخې. د دې کار وخت له لمر لوېدو تر لمر ختو و او کلونه يې دوام وکړ، چې په ښګ کې يې د نظمونو دغه مجموعه هم وزېږوله.

په دې مجموعه کې يو نيم عشقي و بزمي شعرونه هم سته چې ما د ځوانۍ پر وخت په هيواد کې دننه ويلي وو. دا شعرونه د مجموعې له عمومي روحيې سره جنداني سر نه خوري. هيله ده ښاغلي لوستونکي دغه نا هماهنګي ډېره جدي و نه نيسي.

---

[1] د ``رنې شبې`` په نامه د داستايوفسکي د يوه اثر پښتو ژباړه په ۱۳۶۵ش کال په کابل کې خپره سوې ده. د دې اثر روسي نوم ``ببلۍ نوچ`` دئ چې پښتو ژباړه يې بايد ``سپيني شپې`` واى. سپيني شپې په روسي ادبياتو کې ځانګړى مفهوم لري او زما په خيال له رونو شپو سره توپير لري. دې موضوع ته پښتو ژباړونکي (ښاغلي يوسف صابر) د سريزې په شپږم مخ کې اشاره کړې ده، خو له دې سره سره يې ``رنې شپې`` تر ``سپيني شپې`` غوره بللې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د شعرو هنري خوا پيکه ده او په دې نه ارزي، چې ځوک دي پر وږغېږي. خو زما د ذهني حالت په تمثيلولو کې، فکر کوم، مرسته کولای سي او ما يې په همدې نيامت د چاپولو او خپرولو اراده وکړه.   خذ ما صفا دع ما کدر

محمد معصوم هوتک
ټورنټو - کاناډا
۲۲ ډيسمبر ۲۰۰۳ع
د شپې دوې بجې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي رازونه مــي سربېـره نهانــي وي
پر مغزو باندي مي تنــدر اسماني وي
زما زړه د هغـه وخت پــه ارمان سوځي
چــي خـويـونـه عادتـونـه انساني وي
د جګړې خپسکه پورته وي له مځکي
تـوغ د سـولـي رپېدلی جهـانــي وي
بيرغــونــه را نسکـوره د هغـــو وي
چي تر لاندي يې لښکري شيطاني وي
اهـريمـن کـه د کـوثـر د جام ساقــي و
خـود به خلک ليــونـي بيـابانــي وي
ماديات خـــو سراسر سرګــردانــي ده
لذتـونه را معلــوم سول، روحاني وي
د زمان و قــدرتمــن ته بــه تيټ نــسي
(که نشـه د چا په سر کي افغـانـي وي)

======

کابل
۱۳۶۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

وداع

پسله ډېره تحمله
پسله ډېره صبر و زغمه
پسله ډېرو منډو ځغاستو
پسله ډېر غم و ماتمه
له اوږدو چورتونو وروسته
پسله ډېر سوچه، منمه
راځه پاته دا جونګړه
راځه پاته دا کورګی دئ
======
که هر څو ده راته سخته
که هر څو ده دردونکې
سرنوست خپل حکم کړی
زمانې فیصله کړې
بخت ناځقه بدنام سوی
آسمان مخکې لا منلې
نه پوهېږم چې ناپایه
سمندر دئ په ګډ یږم
تاسې[2] نه وینئ عالمه !
په ها زور چې زه ګوابنېږم
تاسې نه سئ درکولای
په ها اور چې زه سوځېږم
هر یو ګام مې خودکشي ده

[2] تاسې = تاسي یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر قدم ده سره سکروټه
هر مزل راته زندان دئ
هر رباط دئ د اور ګټه
نه مې دلته ټيکاو کيږي
نه مې هلته څه اميد سته
نامعلومي خواته دورمم
نه يې ټک سته نه يې قيد سته

======

اريانا الوتکه - دکندهار پر لور
۱۳۲۵ل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښايست مظاهره

مقـدر هلـه ســو عکس ستــا د څېرې
مکــدر چــې پــه جېــوه ســوې آينې
دا دي زما زړه تـه د حُسن لـومـه سر کړه
کـه د خپل ښايست کــوې مظاهــرې
بوی د زلفو دي ناچل (شام پاريس) کړه[3]
چارلي عطـر ورته ښکاري بوی د پينې
د لمر مخ له ډېر حسده سره تکــېـږي سوه
چې ما ستا له شونډو واختسې بــوسې
چا ويــلــه چــې دا پــرخه د سهار ده؟
په کتـلــو ستــا د مـخ سو ګل خولې
بل معيــار نستــه د مينې په دنيا کې
بس هــر څــه بــه د ښايست په تول تلې
زمـا زړه دئ قلمــرو د يــوې مينــې
ستا اختيــار کــه يې منــې کې نه منې
زه پښتــون يم دورنګې مې پېشه نه ده
په ريشتيا سره مې هو، هو ده، نې، نې
اوسنۍ مينــې فقط يـــو آن هوس وي
خو عشق زما کره مبلمــه دئ د دوربې[4]
که زما د مستــېـې بزم يو ځل تــود سو
ساقـــي ته به نـو بيا شينــې ګــروې
پام کـوه فـواره نـــه ســـې د وينـــو
د معصــوم پــه زړه بېباکـه لاس وهې

======

کابل - ۱۳۶۵ش

---

3 شام پاريس يو ډول مشهور عطر و په انګرېزي يې Evening in Paris بولې.

4 (دوربه) د ژمي مسلسل باران ته وايي چې څو ورځې دوام وکړي. په دغو بارانو کې که د مبلمه يوه شپه په خيال کې وي، هفتې پاته سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پلار تلین[5]

د بابا د فـراق تلیــن مــې ایشــوي ماغـزه د سر
بابا نه‌و، یـو کـلا وه زمــا و سا تـه‌و لـوی غر
ځومره ستر عالي انسان‌و د ښېګڼـو لـو هستي وه
لوړ همته، ښک خصلته، ښک عملــه، دانشــور
د دنیا زیاتر صفات چې په بشر کې مونـدل کېـږي
په زیاتــرو متصف‌و، ده لــرل پـه یکـېږ سـر
د باطن خیره یې نه‌وه، سم صفا سوچه پښتــــون‌و
سپین کالی‌و، پاک نظیف‌و، نوراني ښکلی بشـر
مهــربانــه پــر اولاد و، قهــر یــې ما نه‌و لیدلی
ترحم یــې پـه یـو شان‌و، پــر ووړ زوړ د خپل ټبر
د هیواد و تـرقــي و پــرمختــګ تـه یې هوس‌و
پر غازي امان عاشـــق‌و د انګــرېــز د زړه خنجر
نازېدلــی به همېش د خپل هیــواد په مفاخـرو
پــه افـکــارو و تــرډېــرو روښنفکــر و منور
په خه نازیږ و م‌لوی کړی پــه خــه مینه یې روزلی
چې دا مات‌و ګــوډ لیکمــه دئ د ده د زیار ثمـر
شپږ‌شپېته کاله یې تېر کړل په عزت و په آبــرو کې
پرهېــزګــاره مـتـقــي خـو لـه‌ریـا ځخه بهر
ډېر ظالم رنځ ســو وریوري واک د ژبــې ځني ووت
پوره شپږ میاشتې رنځــور و راته پروت و پر بستر
که‌دوا وه، که‌ډاکټـر و که‌زیارت و که‌ټوټکـې وې
بندګــي سعیه مـــې نــه ده سپمــولــې لــږ قدر

[5] زما ارواښاد پلار حاجي محمود هوتک د ۱۳۵۲ش کال د اسد پر۲۲مه په کندهار کې وفات سو تو پخپله پلرنۍ هدیره کې ښخ دئ.(هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند و ژواک، کـــور و کهول و راڅه پاته یو مخیزه
و خدمت ته یـــې ولاړ وم پـــه اخـــلاص شام و سحر
دیارلس سوه شپږپنځوس وه له هجرت څخه اوښتي
په شمسي حساب یې ټول کړ د خپل عمـــر پاک دفتر
څه بې مهره دنیاګۍ ده څـــه ظالم خونخور فلک دئ
چي نیازمـــن وو تـــولـــه ولاړل د مرګي په لوی سفر
سرښتـــه د دنیا دا ده چـــي مـــرګـــی به خامخا وي
مړه یې مه بولئ ژونـــدي دي که په ښه نوم وو نامور
د معصوم دا یو څو اوښکي د بابا روح ته هدیه سوي
مغفرت دې وي په بـــرخـــه په جنت کي یې مَـــقَـــر

آمین

======

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زخمي دې په بانړو زما د سترګو مردمک سو
مين زړه مې نه ايمنيږي راته جوت له طفلک سو
چې په مينه کې دې ګراني د صحرا ليونی نه سوم
مجنون ګوته په غاښ کښېکښنه، له حيرته څه هک پک سو
شاباس، شاباسي زړګيه، ته لا نه چوې له ګرومه
تاب د ميني چې دې راووړ په تاريخ کې دې نوم حک سو
د غاړول څه ګناه نه ده که تک سور لکه قاتل دئ
چې د ميني داغ يې وخوړ د زړه وينې يې خورک سو
د سفر شپې يې مه شمېره عافيت ورله غواړه
پروا نسته کې له هجره عقل و فکر راڅه ورک سو
که يې زموږ بنايسته ناوې د وصال په شپه کړه کونډه
په دوی هم سو نوغی پوري خپل عمل يې پای پېچک سو
که په ستو خه لهجه ګډ دئ، په تلخي که يې مزه ده
حق ويل د معصوم جرم، ځکه نوم يې لا درک سو

======

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې

چې مـې ولیـدلـې ښکلې شهلا سترګې
ړندې سترګې مې یو دم سوې بینا سترګې
د مین مینـه لـه سترګـو څـرګند یږي
په یـوه کتـو کـړې ټول راز رسوا سترګې
د مجـرم جـرم پـه سترګو کې معلوم وي
د مظلـوم مظلـومیت کـړي نمـا سترګې
ستـرګـې نـه دي آیینـه جهـان نما ده
پـه یـوه رپ څـاري ټـوله دنیا سترګې
د سپین مخ ښایست په سترګو کې دئ نغښتی
غټې سترګې، بادامي سترګـې، ستا سترګې
د ښـایـست د دښمنـانـو لـه نظـره
خدای دې وساتي ستا ښکلې زیبا سترګې

======

کابل - ۱۳۶۵ل

(c) ketabton.com: The Digital Library

خامۍ

کړېدلی چي پر اور د بېلتانه یم
د ډاکټر و د طبیب و دوا نه یم
په بېلتون کي د هستۍ مقام صوري دئ
په ښکاره که یم موجود بې له تا نه یم
زما د مرگ لام یې تړلی ورته گوره
روڼي سترگي ورته ناست یم ته وا نه یم
د ابا په خولۍ ویاړم بل څه نسته
په مثال د محمد زیوړ (وانه) یم
نتیجه ده د خامۍ چي فریادي سوم
د زمام پر بتۍ پوخ سوم، ښه لا نه یم
د شپیلیو په نغمو کي درته وایم
د سرېیو ده نېستي چي زه شپانه یم
ما معصوم ته حق راپل لرئ یارانو!
لږ څه وروسته درځه ځمه په یانه یم

======

کابل - ۱۳۲۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه که بېلتون؟

چې لاهو سومه د مینې په دریاب
اخته سوی یم په درد و په عذاب
په ښایسته وو کې چې بوی د وفا نسته
ډېر دقت به کړم پر بل وار انتخاب
که د مینې انګار نه وای زما په زړه کې
په بېلتون کې به یې ولې وای کباب
شکایت د بېلتانه چې کړم ناپوه یم
تړوله مینه ده چې سوم په اضطراب
چې د ژوند تقویم ته مینه سوه داخله
د بېلتون د شپو یې څله کړې حساب
که دې ځان ورکړ د مینې سمندر ته
د بېلتون له غوټو نسته اجتناب
د دنیا تاداو یې اینبی دئ پر مینه
د انسان ختې تې ورکړ د عشق آب
خو بېلتون سیوری د عشق سم په پسې دئ
هله نه وي، که عشق نه و آفتاب

======

کابل - ۱۳۲۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد ته[6]

لـوی څېـړونکې، محققه، ستر استاده !
افتخـار د منطقــې پـوهانـد رشــاده
جسارت دئ چې په وړاندې مو رېـغـيـــږم
بخښــه غـــواړم که مــې کـړې دا ګناه ده
دا چـــې ئن د معـــرفت ډګر روښــان دئ
دا چې نن لا هـــم خپــره د علـــم رڼا ده
دا چې سخر ته د تحقيق و ارخطا نــه يــو
دا چې نن مو له پـــــرديـــو استغنــا ده
دا چې نن په جګــه غاړه بانــدې ګـــرزو
دا چې نن مـــو د سيالـــۍ بــرخـه بالا ده
نتيجـــه ستاســـې د زيار و د تحقيق ده
ثمـــره ستاســـې د فضل پــه ريشتيا ده
هر اثـــر مـو منتخب دئ و شاهـــکار دئ
هر کلام مـــو په مثال لکـــــه کيميا ده
چې تر خــــولــه مـــو راوتلـــې ده خبره
وجيزه د بـــو علـــي ابـــن سينـــــــا ده
مفتيان د معنا ټـولـــه غلـي کښېني
اوربدلي چــې يـې ستاسي څه فتـــوا ده
فرهنګيان دي له قاموس څخـــه بې نيازه
وربښــولـــې مـــو د هـــر لغت معنا ده

[6] د ۱۳۲۵ش کال د اسد په میاشت کې زما محترم استاد او لاربنود پوهاند عبدالشکور رشاد صاحب د زړه له رنځه بسترې و . زه يې پوښتنې ته هره ورځ ورتلم او يوه ورځ مې د ګلانو پر ځای دا پورتنی نظم ورته ولوست. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

قدسیان يې په اسمان کي په شرنگ لولي
ستاسي شعــــــر يې وظيفه د هر سبا ده[7]
په څــه مینه کــــېږئ د ځوان نسل روزنه
ځـــــومره ډېـره پېرزوینــه مو پر ما ده
زه یـــو ستـــــړی لالهانده ورک لاروی یم
ستاسي شمعــه د دانش مـــــي رهنما ده
افتخار چي د محضر مي ســـي په برخه
زه چــي وایـــم د نـــړۍ پاچهــي زما ده
ما رنځـــور ته ستـاســي هره لارښوونه
د حاذق طبیـــــب نسخــــه ده او دوا ده
ستاسي حق نه ادا کیـــــږي په څو لیکو
د احسان تـــر درانه بار مــي کږه ملا ده
یو خـــو زما ژبــه رخنــه، قلــم پـځ دئ
بل نېستــــي د بضاعت مي هم په خوا ده
دا نیمگړي څو بیتــــونه مــي هدیه دی
د ژور ارادت بـــــرخـــــه پــر بـــالا ده
په ساړه باد مو خدای مـه وهه فاضلـــه
د معصوم په شپـه و ورځ دغـــه دوعا ده

======

کابل - ۱۳۶۵ش

[7] دغه بیت د حافظ شیرازي د دغه بیت ژباړه ده:
صبحدم از عرش می آید خروشی عقل گفت
قدسیان گویی که شعر حافظ از بر میکــــند

(c) ketabton.com: The Digital Library

اپتي کال

دا پـه ختـه ادمـزاد دي کـه پېـريان دي که جنات
لــوټېــده پــه سيـالــي کاندي، د مرګو مسابقات
نه يې رحـم ستـه پـه زړو کې، نې حيـا زمـوږ له کروړو
د مظلومـو اوښکو جوړ کړ آمـو سيند ، نيـل و فـرات
اپتــي کـال دئ د (وَسَــي)[8] لعنتــي هښمـه راغلي
تول حاصل يــې راخــه يووړ دي بــې وخت برسات
چي زندی د ظالمانو واک د خولې راخـخه واخيست
تـرشــح د وينــو ســر ســوه د بــدن تــر مســامات
زما قدرت د مېړې نستـه، راته پروت د هاتي بار دئ
زه اريان عـادي ســړی يــم کلــه کـړای سم کرامات

======

کابل - ۱۳۲۵ش

[8] وَسَه: د دوبي باران، پشکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنون

په در د میخانــه کــې د تقـــوا سپاره پیاده ســـي
د خال په ځلېــدو گـــوره محـــراب آتشکـــده سي
په ډېرو تقـــواگانـــو مــې سوه وچه د ژوند درخته
ایلـــه کــه د شـــرابـــو په سیند ییرته زرغونه سي
ما ، مینـــه د ښایست وو لنــډ مـــزل تصـــور کړئ
کلـــونه دي په کار چـــې دا اومــه مېوه پخــه سي
د عشق ورڅ چې په پوري سي ناسور سي لاعلاج سي
لــه تاوه څه د مینـــې زوردانـــه د ټک دانـــه ســـي
د ختـــې قصـــور نـــه دئ، د معمار مهارت غـــواړي
چې یو ځای گلخانه، بل د لالـــو ملنگ تکیه ســـي
ناخوالو د رقیب چې مــې بیـده احساس راویښ کړ
قلم مې لیـــونـــی ســـي هر غـــــزل مې قصیده سي
هـــر بیت هـــره مصـــرع مـــې د خوږمن زړگي دوا ده
علاج تـــه د لچنـــو ســـترگو جـــوړه مامبـــره ســـي
طالع ده که بل څه دي زما په بـــرخه يې نبستي کـــړه
چې ډک د دریاب ته لاس کړمـــه خالي تشه پیاله سي
معصوم چې گناهگار سو لـــه دا نورو گیله نستـــه
اسـلام به چیري پاته وي چـــې کـفر پر کعبـــه سي

(العياذبالله)

======

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینــه د پـاخــه ســړک مــــزل نه دئ
غــرونــه دي پېـــچومي کږې لاري دي
عقل وای[9] اثبات د مینې څــــه شي دئ؟
زړه وایــی زمـــا د وینـــــو داري دي
تا د استغنـــا نیــلـــی ځیـــن کـــړی دئ
زما درته زاری دي او کـــوکــــاري دي
خیر که نن مغلوب ستــــا په افسون یمه
جنګ تــــه مــــې سبـــا توري تیاري دي
حسن چـــې متـــاع د بازارو نــــه وي
هغــه زمـــا د مینـــې خـــریــداري دي
ستا که د راتلو خیال پر نېستی حساب
زما د انتظار شپـــې بـــې شمــــاري دي

======

کابل - ۱۳۲۵ش

9 وای=وایي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړونه

وايــي چـــي فــرمـــان د زړه پـــر تـــول بـــدن چلېږي
زړه هغــه جــونــګــړه چــي پــه مينــــه اباد ېــږي
(سپين زړه) د صادق زړه، د دروه دغل به پکي نه ويني
بل کـــه رډ درواغ وايـــــي لا هـــم يـــې زړه ته لوېږي
(مات زړه) د مايـــوس زړه چــي زمان پر مخ وهلئ وي
بخت مـــي واي نتـلــی ډک دريـــاب راتـــه تشېـــږي
(تور زړه) بد ګــومان زړه صفايي يـــې محوه سوې وي
لاس که پر قـــرآن ږدي لا هــــم يـــې باور نـــه کيږي
(لوی زړه) د زړه ورزړه چـــي پـــه غېږ د حادثــو ورځي
غـــر کـــه يـــې مانـــع وي لا هـــم نه وارخطا کيږي
وصف د ظالـــم چـــي وايـــــي (زړه يې د ډبري دئ)
مخ تـــه کـــه يـــې ســـل سرې حلال کړې نه ډاربږي
مينــه کـــه غـــالبـــه سوه، دا زړه بوله (نازک زړګی)
لـــږ څـــه يـــې پلمـــه سي، کړی ورځ درته زړيږي
(خوږين زړه) هغـــه زړه چـــي په لمبو دانتقام سوځي
وينـــي د غليـــم چـــي لا هـــم ورکړي، نـه سربږي
هغـــه زړه (پـــوره زړه) چـــي دنيا يې بې شمـار وي
پټ په ميـرنـــو وي، شا يـــې غـــره تـه نـــه بيـربږي
(شين زړه) د مظلوم زړه چـــي ناخوالي ډېري ووينـي
نخښه د ګـــوزار ده، کبـــود رنګ چـــي معلوميـږي
زړه که جسور نه و د (کوچنـــــي زړه) په نامه وي يـاد
سمه صفا لار ورتـــه ګرنـګ ښکـــاري، تـــرهيـــږي
زړونه ســـوه څو ډولـــه، د معصـــوم فيصله دغه ده
سپيـــن زړه کـــه د چا و، تـــل پـــه ښـه نامه ياد ېږي

======

کابل - د ماښام ۲ بجي - د وري لومړی ۱۳۲۲ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د استاد راحت په اقتفاء

(تا تصور کې را بلل غواړم
نوې دنيا ابادول غواړم[10])
په عواطفو د مين زړګي مې
غرور د حسن ماتول غواړم
چې يې ممنون سم د خدا په احسان
شعري احساس مې تخنول غواړم
د سپين تندي د ننداري په اسره
د توريکې رالندول غواړم
څومره چادي چې واى سرکښه مينه
په نصيحت ارامول غواړم
که مجازات يې وي د شوندو دوزخ
روژه د صبر ماتول غواړم
د مخ ګلاب يې د حيا په شبنم
د وصل شپه کې لمبول غواړم
هجر مبلمه سو ورته خاندم به نور
د پښتو دود پر ځاى کول غواړم
د (راحت) شنخته د (معصوم) پر غزل
په نيک شګون سينګارول غواړم

کابل - ۱۳۶۶ش

---

10 د اروانباد راحت زاخېلي پر دغه بيت مشاعره جوړه سوې وه، زه خو مشاعرې ته چا نه وم ور بللی، خو شعر مې جوړ کړ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تمــه د جانان مياشتي كلــونه را ځــه ورك ســول
ترورېمی كي د هجـــران يې وصالونه را ځه ورك سول
په ستــرګــو مــي لړ پوه كړه چي هوس دئ او كه مينه
ګـــرم نه يمه ښايسته وو ، پټ رازونه را ځــه ورك سول
زما خيال و چـــي قاصد ته به په زېـــري كي سر وركړم
جنـــون تــه خو مو پام دی، سوغاتونه را ځه ورك سول
رسمك مــي د بابا دئ چـــي جنت ســـودا كـــومه
د شونـــډو پـــه انګار كـــي دوزخونه را ځه ورك سول
سمسـور بڼ مــي د مينـــي د جفا سپليـــو لاښ كـــړ
اغزي يې دومره ډېر سول چي ګلــونــه را ځه ورك سول
ځپـــو د حـــوادثـــو يـــم اخيستـــی نـــه پـوهېـږم
نې سر سته، نه يې ښكر سته، ساحلونه را ځه ورك سول
د مينـــي پـــه قانـــون كـــي خـــو شكـــوه غټه ګناه ده
په عشق كي ملا كوچنی سوم معيارونه را ځه ورك سول
شاعـــره لېـــونتوب دئ چـــي ســراب تـــه يـــي په تمه
مورېـ هم په دي نيامت تلو خـــو ښارونه را ځه ورك سول

======

کابل ۱۳۶۲ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهور

د زړه مينه مې ګوريځ چې خوندي ده په انګار کې
نمروده پر دا عصر بل آذر نه يم نو څه يم؟
ځلاند احساس مې وينئ چې غالب پر توره شپه دئ
له لمر سره په نور کې، برابر نه يم نو څه يم؟
شمال[11] و حوادثو ته مې کلکه سينه سپر ده
په عزم و اراده کې اوچت غر نه يم نو څه يم؟
بقا مې ده موندلې په څپو و په موجو کې
په سختو توپانو کې شناور نه يم نو څه يم؟
د زړه کوتلې وينې مې مايه ده د مستيو
د سرو شونډو ګرمۍ ته ډک ساغر نه يم نو څه يم؟
د سپين مخ خزانه چې يې د زلفو ښامار ساتي
خالي لاس پر مين سوم دلاور نه يم نو څه يم؟

======

کابل - ۱۳۲۲ش

[11] مقصد روسيه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیچو زولانه

چي تر غاړه مي را تاو د سپينـــو لېچـــو زولانه سوه
آرام ژوند پر ما حرام سو ، کور د ميني جېلخانـه سوه
مړوندونه تر سر لاندي، د کوڅو سيوري پـــري باندي
سر تر پايه مينـــه مينـــه، يارانـــه پـــر يارانـــه سوه
د ښکلا د معجون زورو ، پښتني ستړګي درني سوي
تېتېده خو بې ګناه وه، په شوګير مي کړی شپه ســـوه
عاشقـــي څـــه ښـه مسلک دئ، مينتوب عجبه رشه
عاقبت يې لېونتـــوب دئ، په جنون يې پيلامه سوه
په ځلـــور سره مذهبـــه يـــي بانړو قصاص طلب دئ
د ازل د کاتب کښلـــي ورته خـــوشي بهـــانـــه سوه
په جاهل امام پســـي وم چـــي لـه مينـي وم خواتوری
د سيني پر حريم باندي مي د سهـــوي سجـــده سوه
د مجنـــون نکل يې زوړ کړ د فـــرهاد کيسه مردوده
زما عشقه درواري سم، عالمګيـــر دي افسانه سوه
معصوم هيڅ ګناهکار نه دئ، تقوا ســـوزي ميني ړوند کړ
جنتـــي باغ ارام يـــي، تـــر نظـــر د اور شپلـه سوه

======

کابل - ۱۳۲۷ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیاره ماحول

په تیاره ماحول کې ناست، زړه مې نرې
په خپل کور، پـه خپل وطن کې یم پردی
خدای ناترســو اورشو دومره کړله تنګه
چې هر پل ایــږدم تــر لاندې وي اغزی
په امید د روڼ سبا مــې ترخه نوش کړل
په ارزو د پتمـــن ژونـــــد وم لاروی
نن منــزل هــر ګوره لېرې راته ښکاري
دا پــه دې چــې نــه لــرو د سر سړی
حوادثو ته چې ګورم، پای یــې وران دئ
دا وطــن د ژوندون نــه دئ یــو ګــړی
دا څــه لــوبــه زمانـــې ده شروع کړې
خوږ ژوندون مو سو د مالګې مالګوبې
د معصــوم د زړه ښیښه وینــم ماتیږي
مګر خدای یې کړي له غیبو څــه پتری

======

کابل - ۱۳۶۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وینو استسقاء

دا راغلی څه ناورین دئ نن سبا
له سهاره تر ماښامه په غوغا
ته به وایې خلک ټوله راغونډ سوي
کړي د وینو و باران ته استسقاء
مرګی سمدم راپسې دئ لکه سیوری
هر ګړی موږ ده په وینو کې لمبا
د قدرت هوس یې سترګې ړندې کړې
د شیطان په ټونګ درست وژني بې ګناه
چې مقدور نه وي نجات پکښې د خلکو
لګوم په نظام توره بلا
اوربدلې مې کیسه د کفن کښې وه
نن یې وینم، سر تر پایه سوه ریښتیا
جرم یې و نښیئ، په څه باندې مجرم دي
چې مدام دي په ژړا په واویلا

======

کابل - ۱۳۲۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردۍ مېنه

په پـردۍ مېنـه کـي اوسم راځه ورک خپل مرز و بوم دئ
ځالگــۍ د باز ويجاړه کـورگـۍ جـوړ باندي د بوم دئ
زما وطن، زما کندهاره لويشت لوېشت خاوره دي جنت ده
د کـوڅـو مټ دي اکسيـر دئ، د رنځورو زړو او دوم دئ
دلتــه هــر څــه بېگانــه دي، دلتــه هـرڅـه نااشنا دي
هــر غاټــول هــر نستــرن او هــر گلاب لکه زقـوم دئ
نې ښايست، ښايست ته ورته، نې خوښــي خوښۍ ته پاته
پــر بدرنگــو و بدشکلــو باندي پروت د ښکلا نوم دئ
نه مستــي وينــم پــه جام کــي، نه محفل ډک له رندانو
د کاختۍ د کال ساقــي دئ لــه گنډېر څخه ډک خوم دئ
ملامت نــه دئ يارانــو چــي پــه وينــو درتــه ژاړي
مقدس هيــواد تري پاته، ناوريـن ځکه پر معصــوم دئ

======

۱۳۲۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردېسي مور ته

اې زما پردېسي، زما زهيرې مورې !
په فرسخونو راڅه لېرې مورې !
منم کړېږې په فراق د اولاد
تپاک د زړه دې ګوتې کلوچې کړلې
منم خوټېږې د هجران په لمبو
چينې د سترګو يې دروچې کړلې
احساسومه ستا د اوښکو ګرمي
احساسوم دې د مات زړه دردونه
رايادومه ستا د ناز خبرې
را په زړه کيږي تېر خواږه وختونه
رامعلومېږي ستا د ستونې تلخي
راته واضع دي ستا پنهان رنځونه
راته څرګند ستا آرزو و ارمان
ها ستا خبره د "تور مخ زيارونه"
خو زما پردېسي ! زما زهيرې مورې !
په فرسخونو راڅه لېرې مورې !
ملت اخته دئ له پرديو سره
جګړه ده، جنګ دئ خوشې ټوکې نه دي
دا د مرګو د برسات تنا ده
د بهارونو نغمې کوکې نه دي
دا د خونې سمندر توبښ په هوا
پاس په اسمان کې سوې د مرګ وريځې
را اوروي د سرو ګوليو باران
شنې يې کړې يو مخې د مرګ بوروځې
دا پر لکۍ د شياطينو سپرو
په زرو مېندې راته بورې کړلې
زامن يې ببل کړله له مېندو پلرو
په مخ سپېرې يې ښايسته حورې کړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري ! يوازې ستا ښېلتون نه سوځي
يوازې ستا پر سر لمبې نه څرخي
دا سرنوشت دئ د زرګونو مېندو
يوازې ستا پر سر اوړي نه ګرځي
آې زما پرديسي ! زما زهيري موري !
په فرسخونو راځه ليري موري !
دوعا کوه چي دا د مرګ د قاصد
لاسونه لنډ سي له وطنه څخه
ټول سي ټغر د ماتمونو د غم
نېستي سي واک له اهريمنه څخه
چي پنځه وخته خدای ته لاس پورته کړي
ورڅخه غواړه آرامي د وطن
د اتفاق و اتحاد خواست کوه
غواړه له خدايه نېکنامي د وطن
لېري يې مه ګڼه زما ګراني موري !
چي دا نغرې به يو وار بيا تود بړي
پر دې وطن به د ملت په موټو
د خوشالۍ ملي سرود رغيږي
لېري يې مه ګڼه زما ګراني موري !
چي لاس به لنډ سي د پردو له ملکه
سمسور به بڼ سي پر دا ورانه مېنه
ټول به بساط سي د اغزو له ملکه
ستا د کلونو د زيارونو ثمر
سره راغونډ به سي، را ټېک به سي ټول
ستا د پلو سيوري دې نه ورکيږي
تر لاندې غونډ به سي ستا کور کهول

انشاء الله تعالی - فان مع العسر يسرا ان مع العسر يسرا

======

کراچي - ۱۳۷۰ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

توپیر

مغزونه سره یو دي په فکرونو کي توپیر سته
په سترګو کي فرق نسته دیدنونو کي توپیر سته
لیلا ده، که شیرین ده، که دُرخو ده، که رامین ده
د عشق کیسه یوه ده په نومونو کي توپیر سته
د حُسن پر تقدیس باندي هیڅ راز اختلاف نسته
ښکلا یوه ښکلا ده، تعبیرونو کي توپیر سته
د مینې په عظمت کي شک شهبه نسته عالمه
خبره ده پر دې چي په عشقونو کي توپیر سته
ښلتون دئ که وصال دئ پرده پسي ده که حضر دئ
یو مخ ټول شواخون دئ په دردونو کي توپیر سته
پښتون له پښتنه یو دئ د یوه نیکه اولاد دئ
دا څه مالیخولیا ده؟ چي قومونو کي توپیر سته
د وینو سور سېلاب زموږ پر مینه راروان دئ
سورنا د غم ږغیږي په تالونو کي توپیر سته
په راز راز ادعاګانو یې غلط نه سئ زلمیو!
جګړه پر اقتدار ده بیانونو کي توپیر سته
هدف د ټولو یو دئ زموږ د کور خرابېده دي
د سره تور استعمار په تاکتیکونو کي توپیر سته
په نن و په سبا مه غولوي مقصد یې بل دئ
نیتونه شیطاني دي په قولونو کي توپیر سته
معصومه! ټول دفتر دي د دردونو مجموعه ده
رازونه، دي نیازونه دي، شعرونو کي توپیر سته

======

ګلشن اقبال، کراچي - ۱۹۹۰م

(c) ketabton.com: The Digital Library

که لــه ګـل ســره همــرازو ، محــوه کړی تماشو وي
بلبل هلــه پــه چغـار ســي چــي لــه بڼــه آواره سي
د وصال په نشــه مستــه ، پــردېسی ته دي نظر دئ
سانحه نه وي نو څه وي، چي بېلتون د چا مېلمه سي
نې جوهر چاته معلوم وي، نې کمال وي رابــرسېــره
که له تېکي را بهر سوه، تــوره هــله رخشنـــده سي
هیڅ يې مه باسه له خياله پر بيده احساس هم پام کړه
له ساړه نغري څه کله سرې سکروټــې را ښکاره ســي
د تېرې توري په شانـــي غــوڅــول کا ، پرېکول کا
هی توبه يې له ګــوزاره چــي قلــم د چـا وسله سي

======

کراچي - ۱۹۹۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېخوندي

له ژوندونه مې وا نه خيست د خاشې خوند
ابادۍ کــوي يـــو مخ د هــديـــرې خوند
هــوســونــه د وطـن چــي را پــه ياد سي
له حسرته څه ګنډېږ سي زما د خـولې خوند
تقاضا د ســن و ســـال ده کــه څــه ټکه؟
اخيستای نه سم هيڅکلــه لــه مېلې خوند
د لذت حس يې ايستلی زما لــه خولې دئ؟
که دئ تللی له اوبـــو څه د ټــهټــې خوند
د هجرت ژوند به ونــه شمېري په ژوند کي
چي يې څکلئ وي د خپلـــې کاشانې خوند
======
ټهټه، کراچي ۱۹۹۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره نو ، نه

مال و زر يې کوترم کړي
سترګې هيڅ نه په مړيږي
حيران دومره اشتها ته
تناول هم حد لري
په روڼو سترګو يې ګورم
چې وطن مې سودا کيږي
د سکوت وار راځه تېر دئ
تحمل هم حد لري
په ښکاره د قام غمخور وي
په باطن کې ريښې کاږي
ډېر مې ځان کړلی ناګار، خو
تجاهل هم حد لري
نه پوهېږمه ناپوه دئ
که عندي ګټو ړوند کړي
کور دي وران سه آ کور مغزه
تغافل هم حد لري
له پښتونه پيدا سوي
پښتنو شيدو لوی کړي
دا سپيتانه دي له کومه
تنزل هم حد لري
که افراط د شيطان کسب
تفريط هم هيڅ په کار نه دئ
منځلاري مې زړه لا شين کړ
تعادل هم حد لري
======
ګلشن اقبال، کراچي - ۱۹۹۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

موج

پرله ځرخې پر له اوړي
سر وهي له غځو سخرو
ځان راباسي له طغيانه
واري خوري لکه د تورو
له ها ليرې څه را درومي
د ساحل پر لورې ناځي
د آرام ژوندون په تمه
تر خوله سپين ځګونه باسي
نه درېږي نه تم کېږي
په سکون کې وايې تلخي ده
بهاند سيند دې ور ښوولي
چې په تګ کې شېريني ده
نه په شپه له تګه ولوېږ
نه د ورځې پر کرار دئ
نې پروا له ساړه ژمي
نه د دوبې پر اهاړ دئ
تقدير بارور په شا کړی
رسوي يې و مزله ته
تدبير لاره ورزده کړې
سم ځارو يې و هر پله ته
روڼ مثال دئ و انسان ته
عظيم درس دئ و بيده ته
پوښهاري يې نغمه ده
شنوا يې ده و کاڼه ته
که لاهو موجود پر پېښ سي
يا سېلاب راوړي ګرګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رونې شپې

ځغلوي يې پاسته رېګ ته
ژغوري يې له مرګه
آفرين دې پر همت سي
نه سو سترې نه ستومانه
ني ارمان د ساحل پرېښود
نه له بخته سو پښېمانه
موجه زه لاهو انسان يم
څپې زه ورک لاروی يم
پر اوږه باندي مي واخله
اوس لا مړ نه يم ژوندی يم
که مي سترګي ترخو اوښکو
کړي کمزوري ړندې نه دي
که مي خپه ملګري نه کا
لا پټليس دي ريڅې نه دي
که مي لېڅي دي ببوا که
که حواس مي دي پرېشانه
خو نجات ته اميد ډېر سته
زړه مي تور نه دئ له ځانه
د ساحل و پاسته غېږ ته
رسوه مي لا ځواني سته
اوس لا هم د چاري سر دئ
لا مي زړه کي څه مستي سته

======

کراچي - ۱۹۹۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

را په یاد چي سې وطنه

چي په یاد مي سې وطنه
د نرۍ جنت ځُتنه
د ښایست و ښکلا کوره
د غیرت و ننګ مامنه
ته وا هډ مي نیني کیږي
ته وا روح مي ځي له تنه
په ژوندون ته وا ښخیږم
مرم بې ګور و بې کفنه
چي د ښتو ، رغو ته ګورم
را په یاد دي سر دري سي
هغه د نګ د نګ اوچت غرونه
له غاټول ډک ، له سمنه
چي وداني مېني وینم
را په یاد مي وران کورګی سي
زړه مي و ابشي له جوشه
وایم، تف پر تا ، دښمنه
چي سمسوره اورشو وینم
ډک بهاند ځپاند رودونه
را په یاد مي ارغنداو سي
زړه سي تور له بل ګلشنه
چي توری پنجابۍ وینم
را په یادي پښتني سي
مینه ناکي، حیا ناکي
وربښمن لبخي سمین تنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیوالو ته چې ګورم
را په یاد سي کوچۍ پېغلې
پر سرو یې ډک منګې وي
پر دښتو یې کړدۍ پلنه
څه ښایست دی خدای ورکړی
څه عفت یې وربخښلی
شاپېرۍ د کوه کاف ده
ورته پکه و پمنه
حورو حُسن دئ اخیستی
عاریت د دې له حسنه
د شبو ګلو وږمونه
منشعب یې له بدنه
آ د هست و نیست مالکه
را ودان مې وران وطن که
را یو موټی مې ملت که
لویه ربه، لوی څښتنه!
======
پنجاب اورګاډی- ۱۹۹۱ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د نن چارې د بخښلو نه دي
پرونۍ هم د هېریدلو نه دي
وطنه ! ودي مرم دا څه دروسوه !
چې کنډوالې دي د کتلو نه دي
که د اغزو پر سر حضر دئ روان
پر دبسې شپې هم د ګاللو نه دي
ښایستې نه یمه خواتور له میني
خو ستا جفاوې د سهلو نه دي
ستومانه نه یم له مزلونو څخه
مګر دا لارې د وهلو نه دي
په زړګي تور اشنا شکمن سوې پر څه؟
زما ولولې د ازمویلو نه دي
اوښکې مې وچې سوې له ډېره ګرومه
د زړه داغونه د ښوولو نه دي
چینو د سترګو جواب راکړ، وایې
دا دردانې د تویولو نه دي
وسواسه پرې مې ږده مکوټ دي کړمه
زما توبې د ماتولو نه دي

======

ټورنټو - کاناډا - ۱۹۹۴ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سخت زړو واکمني

د وطـــن وطـــن ناري دي له هــر کــونج لـه هر کناره
چي را ژغوره يــې څښتنـــه له دې غـــم له دې ناتاره
ډېرين زړونـه واکمن دي، عاطفـــې چارماري سوي
کرامت د انسان خـــرڅ ســـو ، شرافت تــول له بازاره
عفتونه تر پښـــو لاندې، عصمتـــونه کنهګار سول
او به تللي دي له سترګو ، تول بې آبــه ســـول آبـداره
هيلو تور تيکري پر سر کړل، د نجات لاري کوره دي
اميدونه تول خزان دي، ښايست کوچ سو لـــه بهاره
ژړوي مــــي، ژړوي مـــي، ژړوي مــــي دا خبـــره
چي را پيښه له خپل وروره، له خپل زويه، لــه خپل پلاره
زموږ په خولو کي اثر نسته، زموږ خواستـونه نه قبلېږي
تې په خوله کرم راجوړ کړې، اې قادر پـــروردګاره

======

تورنتو - کاناډا - ۱۹۹۴ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاج اخندزاده

کنـــدهار کـــي يـــو عالــم اخندزاده و
نکته سنجــه، باريک بينـه، دانسته و
د بــې لارو بــې لارۍ بـه يــې ځارلې
د بــې دينــو بــې دينۍ به يې غندلې
و اولس تــه يـــې ښوول تــول بدعتونه
پـــه نامــه د شريعت کـــاره کـــارونــه
ذميــمــه يـــې پـــه خنــدا چاتــه ښووله
پـــه ټکالـــو يـــې عيبــونه لځـــوله
هـــر بيـــان يـــې پـــه ظاهــره ظرافت و
خو چـــې و بـــه دي شانه درس د عبرت و
د اســـلام پـــه حقيقت و پـــوهېـــدلی
پـــه منطـــق و پـــه برهان کي و غښتلی
ملتفت د خپـــل اولـــس و هـــر عمـــل ته
سم ځارو و د خپـــل ورور و کاږه پـل ته
د همعصرو د خولي ورد يې وجيزې دي
رسېـدلـــي يـــې تـــر ما لا هم مـزې دي
ده بـــه وې د انسانانو فـــرق پـــه دا ، سي
يو کافـــر دئ بل مسلم بل مورِاو تاسي
وای[12] يو وخت ورځخه وکړه چا پـــوښتنه
چـــې اخونده ! ورک يـــم لاره لټـــومــه
د عبــرت خبــري کــړي دي تا ډېــري
لټــوم بـــه مسلمان و اســـلام چيــري؟
په حســـرت يـــې ورتـــه ورکړ دا جواب
عالـم (تاج اخنـــدزاده) عالـــي جناب

---

[12] وای = وايي (د کندهار لهجه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

(که اسلام غواړې خوندې په کتابو کې
مسلمان کـــه لټـــوې گـرزه قبرو کې)
کـه ژونــدی وای نن ورځ تاج اخندزاده
څه بې حکـــم وای دا زمــوږ پــر سرښته
چې د دين په نامه چور کـــوو غارت کړو
د اسلام پــه نـوم د قتـل مصلحت کـــړو
د وروری پـــه نـــوم مـو واچول درزونه
د چوکۍ په حب مـو وران کـړله ښارونه
د جهـــاد پـــه نـــوم مـــو وجنگول وروڼه
د تقـــوی پـــه نوم مو لوټ کړل اولسونه
نفــرتــونه زېـــږوو پـــه پاکـــو زړو کې
دښمنـــۍ را پاڅـــوو ځـوانو زَړو کې
حســـدونــه شنه کوو په کـرونـدو کې
د تبعيض پارو پــر پاشــو په ښېلچو کې
خندوو نـــړی پـــر خپـــل ديـــن و مذهب
نـه اخلاق نـــه مـــو نېکـي سته نه ادب
======
اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدني وحشت

ما تمدن په تصور کي و ګڼلی بل شان
یوه هوسا تږولنه
یوه سالمه فضا
یو د ورورۍ چاپېریال
د کار و کسب دنیا
یو آبرومنده ژوندون
د مادیاتو له غوغاوو څخه پاکه اورشو
ما تمدن بللی
======
ما تمدن بللی
چي پکښې حُسن د بازار د سواګرو په لاس
یوه متاع د خرڅولو نه وي
چي د حیاوو په پردو کي سینګار سوي ښکلي
د ښایستونو په سیالۍ کي تر چا پاته نه وي
عفت یې حُسن، عفت ناز، عفت مکیز و خندا
او بس همدا مي وه ګڼلي مدني فرشته
او بس همدا مي و بللی انساني تمدن
======
خو، چي اوس ګورمه د پېغلو مرمرین ورنونه
د نو رسانو له جنونه ډکه تنډي سیني
د نابالغو نسیږلو سرو غوټیو پاڼي
د منفعت په نامه
د تجارت له پاره
پر بازارو لوڅېږي
په څو تنګو خرڅېږي
نه څوک توبې پر کاږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه څوک لاحول وايي
یوازې زه یم چې خولې سم سر تر نوکه پوري
د تودو اوښکو سېلابونه مې تر زنه تېر سي
توی سي گرېوان ته
او د زړه سر مې مکوټ مکوټ کړي
په حسرت (اوه) له خولې څه وباسمه
د خپل ضمير د محکمې په ازانګن تالار کې
څو غتې کربې وکړم
آخر، دا څه کانه مې وکړه په ځان
سپين پښتني ژوندون مې څله کړی الیش په جنون
په مدني لېونتوب
په داسې ژواک
چې د ځنگلونو وحشتونه به پر سترګو کښېږدي
ځناوران به درته ښکاري د عزت نمونې
خو ستا به هيڅ له وسه نه وي پوره
======
افسوس افسوس چې په هيڅ راز مې غمگی نه سرېږي
نو گلومه به يې
تر هغه وخته پوري
چې د نجات د قاصدانو راته پام سي آخر
چې په ترلې تنې
د مدني وحشت له بنده څخه خوشي سمه
د خپل هيواد پر مقدسه خاوره
د خپل مامن پر مځکه
د شکرانې له پاره
دا خپل تندی پر خاورو ولگوم
======
اوکويل ـ کاناډا ـ ۱۹۹۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کابل ناورین

هغه ناورين چي پر کابلــو تيــــرېږي
د دوی پر تن زمـــوږ پـــر زړو تېرېږي
د زماني هـــم سپين پـــر تـــور راغلي
پر ككـــريـــو د ســـرو تيـــريـــږي
د ځوانۍ شپه مي په خـوبـــو تېرېده
نن د بېلتـــون پـــر شـــوگيـــرو تېرېږي
ته وا اقليـــم د دنيـــا واوښتـــلـــئ
د گـــرمـــۍ فصل پـــه يخـــو تېرېږي
د پسرلـــي شپـــې اهاړينـــي سولي
ساړه د ژمـــي پـــه پكو تيـــريـــږي
نه مي لوريـــږي پر دښمن په خدا يږو
ژوندون چي سخت پر پښتنو تېرېږي
كـــه مـــي رشتيا د زړه خبره غواړي
اور په ها ژواک چي بې پښتو تېرېږي
پر هيـــوا د ميشت اشنا شكرونه كاږه
د بېلتون زور زموږ تر هـــډو تېرېږي
د مرگ قاصد ســـو ماښېجن راځخه
چي پر ما راسي پـــــر گوښو تېرېږي
د اميد حســـه لـږ مـــي وتخنـــوه
حوادث زښته بـــې مـــزو تيـــريـــږي
معصـــوم يـــې بله چاره نه كړه پيدا
د بېلتانـــه غم پـــه شعـــرو تېرېږي

======

اوكويل - كاناډا - ۱۹۹۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الفت پر پله

د لیلا زړه مجنــونــه مــه ماتــوه
د پښتــو نــرخ پښتــونه مه ماتوه
که په رګو کې دې ننګــونه غورځي
خولــه ماتــوه قــولــونه مه ماتوه
که وا، امیـد د تسلــۍ مــه کوئ
دومره خو کړه چې زړونه مــه ماتوه
د غزنوي رسمک لــه ما څه پوښته
بت ماتــوه رسمــونــه مــه ماتوه
آ د خامــوشــو هــدیــرو سلطانه
عیش در بخښم تخنــونه مه ماتوه
مغزي ماتېږي خو قام نــه ماتېږي
جلاده ! خپـل تېغـونـه مـه ماتوه
منم مزلــونــه مــو اوږده په مخکې
هلـه در جار، ګامــونـــه مه ماتوه
پر بــې مالیاره باغ لــړزړه وسوځه
ګلان شکــوه ښاخــونـــه مه ماتوه
غمو کړه هېــره لــه پستو څه خندا
هــراتـــه ! نور شولـونـه مه ماتوه
له خپله توله بې[13] لــه خدایه غواړو
د بل پـــر داد ســرونه مــه ماتــوه
وا د قدرت جنون مې نه پرېږدي نور
سیالــي کــوه هــډونه مــه ماتوه
یاد به دې وي چې الفت څــه ویلي؟
(سر مې وهه خیالــونه مه ماتــوه)

======

اکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

---

[13] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژونـد خـزان وهلـی بهارونـــه لیري پاته دي
شپــې د پـرېســی دي سهارونه لیري پاته دي
نې[14] په تصـــور نه يې په خيال نـــزدې کولای سم
غرونه مو تـــر منځ دي يادګارونه ليري پاته دي
زما د خيال بلبل چــې به کړی ورځ و نغمه نغمه
نن سو رانجــه خـــوره چغارونه ليري پاته دي
يو مخ نامــردي ده نارينتوب کـوچ له وطنه سو
خـــدايــړو د مېړاني کردارونه ليري پاته دي
خوږ مي د زړګي وايي طبيب کمښت د وينو دئ
زې[15] پــه سبب پـوه يـــم انارونه ليري پاته دي
وياړ دئ د هغــو چي د وطن د ليلا غېږ کي دي
سخ زما پر حال کنـدهارونـه ليـــري پاته دي

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

14 نې = نه یې
15 زې = زه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بد عواقب

کــــه ملت ســــره تــوتــې سو آفتونـــــه به پر اوري
د ډبــــرو و د کاڼــــو بارانـــــونه بــــه پــر اوري
نېکمرغۍ به ځيني بار سي بد مرغۍ به ورته چوک وي
پــرې نازلــي بــه بلاوي، فسادونــه بــه پر اوري
مرضونه به په ګډ ســي وچکالۍ بــې[16] کال په کال وي
پر حاصل بې وســي کېــږي، سېلابونـــه به پر اوري
ورتـــه وچ به ډک درياب ســـي سمي لاري ګړنګـــونه
هــره تالنـــده بـــې ټــکه، تنـــدرونــه به پــر اوري
ظالمان بـــې حاکمــان سي هر يو ښار بې پېښور وي
کور بې ګور سي لا د پاســــه، سره اورونه به پر اوري[17]
لوی قامونه به يې تپ ســـي شـــو په شـــو بې اولسونه
کور په کور به يې بــدۍ وي، تاړاکـــونـه به پر اوري
ورور له وروره بــه خفــه وي، پلار بې قدر وي بايللی
کورنـــۍ بـــې تباه کېــږي، نفاقـــونـــه به پــر اوري
نازولـــي بـــه يـــي ژاړي، ايمنېدو ته بې څوک نه وي
بـــې علاجـــه بـــې درملــه پــرهارونه به پر اوري
مــــرور بــــه يــــې بختـــونــه، طالعګاني ماڼيجني
اســـي بخت بــه يـــې مېلمه وي شامتونه به پر اوري
هم به خدای ځني ناراض وي هــم بـې مخ تور و نړۍ ته
د رحمت بـــه ورتـــه شا وي، لعنتـــونه بـــه پر اوري
دغـــه حال چـــې مـــې بيان کړ پر افغان دئ نن راغلی
خدايه ته يې سې پر زېــرمه دا ملت کـــړې بيا ښاغلی

======

اکويل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

---

16 (بې) په دې نظم کي هر ځای د (به يې) مخفف توری دی.
17 په دې بيت کي د رحمان بابا يو بيت له تصرف سره تضمين سوی دئ:
پــه ســبب د ظالمانــو حاکمانــو
کور و ګور و پېښور درې واړه يو دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د استاد هڅونه

استاد مـــې لــه کابلــه نــوشتــو ته هڅوي
مرغـــۍ په مات وزر و الــوتـــو تــه هڅوي
خبر نه يم زما په تـــور تنـــدي کـــې څه ليدلي
چې مات زړه مـــې و لـــويو کارنامو ته هڅوي
که هر څو را خبر چې پـــرېـــسي يم سخت څپلی
بيا هم مې تورې ژبـــه گـــرېـــدو ته هڅوي
د ليک په هره کرښه کـــې فيضونه را ته خاندي
د شعـــر هـــره مصـــرع مې ترانو ته هڅوي
د هيلو قافله مـــې لـــه سکـــون څخه را باسي
پر لـــوري د سبا يـــې خـــوځېـــدو ته هڅوي
يوسف د اميـــدونو مې د ياس له څاهه کاږي
تـــولـــۍ د ارزوگانـــو کنعانـــو ته هڅوي
ښاخونه د لاښ بڼ مـــې نه پرېږدي و وچېدو ته
غـــوټـــۍ د قـــريحـــو مې غوړېدو ته هڅوي
پر ما د نامېنـــديـــو پېښـــول دئ غوړېدلی
حسوده زمانـــه مـــې چـــوپېـــدو ته هڅوي
زما زړه د ښيلتانـــه غمـــونو هســـې لاندې کړی
چې يـــو مخ مـــې له ژونده هديـــرو ته هڅوي
خولـــې سم له خجلته چې کردې د افغان گورم
چې وررور د وررور د کـــور خرابېدو ته هڅـــوي
ارمان کړم پر هغه چې مې ننگـــونه ور ستـــايله
نن تـــول خپل اردليان و لـــوټېـــدو ته هڅوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ځرنګه جادو دئ دا کوږدا ګي څه په وکړي؟
مصلحـــي ارادې چـــې و جګـــړو ته هڅوي
پر ما توره تیاره ده سهــار ليري شپــه يلــدا ده
استاد مـــې د سپېدو و چاودېـدو ته هڅوي[18]
نو ګاله يـــې پــه مېړانه د بېلتون درانه غمونه
معصـــومه چـي (رشـــاد) دي آيندو ته هڅوي

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

[18] زما محترم استاد پوهاند رشاد صاحب له کابله يو ليک تورنتو کاناډا ته رالېږلی و او په هغه کي يې زه ليکنو ته هڅولی وم دا شعر د ليک د رارسېدلو په شپه وويل سو . دا شعر مي په هالينډ کي د استاد د اتيا يمي کاليزي د نماځلو په غونډه کي هم ولوست. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې جرمه مجرم

هلتــه د دنیــا د بام پــر ســر پــه لوړو غرونو کې
دلتــه د تهن جهــان پــه کلیــو و ښارونـــو کـــې
هلته په کــړدیــو کــې خپاره پــه سرو دښتونو کې
دلته په ماڼیــو کـــې میشتــه خــو کــړاوونــو کې
او سې یو اولس چې تیک یې غاړه، مــلا یې خمه ده
پاکــه یـــې سینــه لــه هــر راز دروهه له هر چمه ده

======

خوار دي پیدا سوي خو جگ سر باندي مړ سوی دئ
نه چا ته ټیټ ســوی نــه پــه ننګ چا ته پــړ سوی دئ
نـــور یـــې رســـولـــي دي تختـــونو ته، تاجونو ته
دی ورتـــه سپـــر ســـوی دئ په وینو ککړ سوی دئ
نن د بــې دردانـــو لـــه ستمــه کلک وارونه خوري
نن د تـــورتمـــونـــو پـــه مزله کې تیند کونه خوري

======

چا یـــې د تاریـــخ مسخــه کــولــو ته دانګلې دي
ځوک وایي نــوم بدي دي چې دوی و تــه ښاغلي دي
ځوک یــې پــر ویاړونــو نوم نښان باندي ناګاره دي
ځیني وای دا ځوک دي؟ له کوم بل ملکه راغلي دي
ټــولـــو یـــوه کـــړې ده ســـلا و دې مجنــون لره
حـــد د ښمنـــــۍ یـــې رســـولـــی دئ جنون لره

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه يې ده ګناه؟ څــه يې تعـدی ده څه يې کړي دي؟
څه له مـــو زړه ډک دئ پـــه څـه عيب مو کړلي دي؟
دا کــه يـــې ګناه وي چي يې ميندو خپله غېږه کي
لــوی - لــوی اتلان و د ســـر خلک يې روزلي دي

جار تر داسي ميندو چي غيرت يې په شيدو کي وي
جار تـــر داسي قـــوم چي همت يې په سينو کي وي
======
جار تر داسي هيلـــو چـــي قومـونه يو کولای سي
جار تر داسي متـو چـــي سرکښ را ايلـولای سي
جار تـــر دا اولس چـــي ببلـه تمـي و اسرې څخه
وينـــي تـــويـــوي خـــو تاريخـــونه سازولای سي
نــورو تــه مانـــې ګتـــي پخپله په کږديو خوښ
ننګ يې په سياليو خوښ، شـرنګ يې په سياليو خوښ
======
اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښو ته ښه وايه که زما وي او که ستا وي
بد دي ورک سي پر دنيا که د هر چا وي
د دوستۍ هيله له دوسته څخه کېږي
دښمنۍ کې اچولې اعدا وي
هوښياران وايي ځوانمرد که دي دښمن و
پر نامرده دوست به سل برخې بالا وي
عاقبت به يې ګولۍ تر زړه وخېژي
د توپک په زور که هر څوک خانتما وي
د هغه سردار به ځای د دار پر سر وي
چي په سر کې[19] د ملت پر سر سودا وي
په سکروټو يې ور داغي دواړه پښې کړئ
چي و ډول ته د پرديو په نڅا وي
چي په زور د بېګانه وو پادشاهي کا
د هغوی تخت به نسکور نن يا سبا وي
شا دې[20] نه رسي و مځکي ته هيڅکله
د ملت د کامرانۍ بار چي پر شا وي
يو سرونه غوڅوي بل سرښندل کا
د رهزن و د رهبر فرق په همدا وي
و مطلب ته هم هغه طالب رسېږي
چي طلب يې په راستۍ و په صفا وي

[19] کې = کي يې
[20] دې = دي يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا رنځـــور اولس پــه بل څـه نه رغېږي
د وحـــدت نسخــه بې[21] رنځ لـــره دوا وي
دا وطـــن به بـــې تاجکه ځوک جگ نه کا
بـــې پښتونه به بیا پښت پر پښت تالا وي
هـــزاره ته چـــې د ورور په څېر نه گوري
تر هغــه بـــه بل هـــرزه فکـــر د چا وي
د ملت چپــه ببـــرۍ هلـــــه سمبېږي
چـــې د ملک ټـــول اولسونه همنوا وي

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

[21] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا اِلهِـــي مــه راوینـي تجــزیـــه د ګران وطن
د یووالـــي دښمنـــان کړي خوار خسته د ګران وطن
سور شمال دئ خښمېـــدلی تـور بادونه دي چلیږي
رژوي د وحـــدت پـــاڼــي و مېـــوه د ګران وطن
ښه یې وینم چې وچیږي د وحـــدت څپاند سیندونه
ښېره سته چې سرچینــه یــې ســي کوره د ګران وطن
د هیواد دښمنان یو سول شیطانـــي دامونې[22] سر کړل
کرښې کاږي پر ښایسته ښکلـــي څېره د ګران وطن
جنګ د ژبــي یې جاري کـــړ جنګوي سکني وروڼه
ژونـــدی نه پرېـــږدي هیڅکله دانسته د ګران وطن
تحمل یې ورته ګران سو چې افغان سردي اوچت وي
انتقـــام راخخـــه اخلـــي روسیـــه د ګران وطن
د حکمت هیله ترې مه کړئ سعادت مه څني غواړئ
که د رب پـــر لاري نـــه تلـــی سرغنه د ګران وطن
دښمنـــانـــو تـــوره تبـــه ګـــډه کړې لور پر لور ده
په دوست هم هیڅ وچه نه ســـوله خوله د ګران وطن
دا قومونـــه اولسونـــه د یـــوې باغچې ګلان دي
په خزان یې مړاوي مـــه کړې ګلدسته د ګران وطن
بهارونه دي تازه وي د وحـــــدت نغمې دي سُروي
اولســـونه دي راغونډ وي پر جـــرګه د ګران وطن
چې شملـــې د افغانانـــو پکښې جګې جګې وینم
دا ارمان مـــې کړې اې خدایـــه را پوره د ګران وطن

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

---

[22] دامونې = دامونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تالا هوسونه

خود به خاوري بادومه نامحرم چې مخ د يار سو
خود به اوښکي تويومه سکنى ورور چې اغيار سو
د کلونو اميدونه هوسونو را تالا کړل
نامينډى مو مېلمنې سوې د مرګي سترخوان هوار سو
کوره کيږي د تلو لاري نسکوريږي زاره پلونه
ښه مې ولوېده و زړه ته راځه پاته کندهار سو
نوم يې تاسي باندي کښېږدئ پر ګلشن مو څه تېرېږي
چي ګلونه مو اغزي سول چي خزان مو نو بهار سو
رارسېږئ نازور دارو د اجل قاصدان راغلل
د پښتون جنازه وزي د پښتو قبر تيار سو
شوا خون و ناورينونه بربادى دي و مرګونه
ته به وايې چي دا ملک بس و همدې لره تيار سو
څومره سخت ازموينتونه مخامخ دي و افغان ته
وطن ده ته بلا سوى، دى وطن لره تورمار سو
دا به هم د رب حکمت و چي افغان په تورو تور سو
دا به هم د رب رضا وه چي تر خوارو لا هم خوار سو
و علت تې نه ورلوېږم سد مي هيڅ نه په رسېږي
په دې دومره رهبرانو پښتون ولي بې سالار سو
تر هغه به ساده څوک وي چي شاکي وي له پردو څه
رارسېږي له خپل لاسه چي نن (ترخه و واکدار سو)[23]
شرمنده سولو تر سياله ستر ګي نه لرو نرې ته
ورور د ورور مرګي ته تږى زوى له پلار خخه بېزار سو
سرنوشت د انسان دا دئ چي ماتم به يې مېلمه وي
و دنيا ته يې راتګ له لويه سره په کوکار سو
نامينډى و بېوزلى د وطنوالو ته چي ګوري
په زړا په غلبلو کې پر معصوم باندي سهار سو

======

۱۹۹۲ع

---

[23] (ترخه و پاچا) يوه اولسي وراشه ده چې دلته له تصرف سره تضمين سوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

روڼې شپې

د وطـــن په یاد تیارې شپـــې روڼومه
د شعرونـــو ډېـــوې ځان تـــه بلـومه
شپه تیاره ده، تیاره کړکه ده نفرت دئ
د روڼا پـــه امیـــدو یـــې تېـرومـه

======

چـــې اوږده شپـه وي، توره تیاره وي
غـــم د هجـــران وي د ببلتـانـــه وي
وطـــن رنځـور وي، طبیب دښمن وي
معصـــوم بـــه ولـــې پـــه ژړا نه وي

======

پـــه ورځ بیـــده یم، د شپې پر کار یم
نه چـــې حریص یم، نه ډېر پر کار یم
د زمان خـــرخ دئ چـپـــه خـــرخېږي
ورســـــره خـــرخم، تـــه وا پرکار یم

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانجنې چيغې

سوځم پــه لمــبو د ببلتــانــه پــه پردېسۍ کې
ورځ و شپــه ســې تيــره په ماتــم په مايوسۍ کې
نه لـــرمه ځـــورې د سفــر تــروس مې تېره ده
کلـــه ســې کېـــداى حــج و عمـره په مفلسۍ کې
نــه وزې لــه زړه څخــه د ابا د مېنــې مينــه مې
ســر تــر نـوکه بنــد يم د وطن د عشق رسۍ کې
قدر د انسان خو په خپل کـور په خپـل نغرې کې وې
څــومــره ساده ګان چــې لټوې يې په کرسۍ کې
نه ســم تيتــــولاى پښتنـــې مغــزې پــردېو ته
هر څو که يې وينم چې چړچـــې دې چاپلوسۍ کې
مه کړئ د پتمن ژوند تمه مـه کړئ په دې خاوره کې
تو منــه د مايــې يې ده اخښلــې دووســـۍ کې
نسته د پردېس معصوم په زړه کې بل ارمان په ژوند
کښېنې چې يو وار بيا د خپل سپين سراى په اورسۍ کې

======

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانجنې هيلې

پر مغز مې جوپې جوپې خيالونه وي راځي
پر زړه باندې مې زښته ارمانونه وي راځي
دا خوب دئ او که خيال دئ که پر زړه مي الهامونه
و کورته مې ځولۍ ځولۍ ګلونه وي راځي
د يار د کوڅې خيال وي په پايېړم تل تر تله
د رنځ مې مسيحا وي علاجونه وي راځي
وصال وي د يار غېږ وي مرکې د ياراني وي
د زلفو له وطنه مې وږمونه وي راځي
سيالۍ وي د مېړانې د همت مسابقې وي
ميدان ته د غيرت خيالې ډولونه وي راځي
هۍ هۍ وي د ځوانانو اتڼونه وي خوښۍ وي
نفرت پا يکوبه کېږي عشرتونه وي راځي
له جهل و ناپوهۍ سره غزاوي جهادونه
له سوبې و نصرت سره توغونه وي راځي
سوبمن زلمي را درومي نامېندۍ په سانګو نجتي
پر زړو د دښمنانو حسرتونه وي راځي
لرګي يې وي پر کډو اچولي بد مرغيو[24]
له ساندو څخه خلاص کلي کورونو وي راځي
ختمېږي اهاړونه ايره کېږي نفاقونه
نغريو ته د مينې مجمرونه وي راځي
د هيلو کاروانونه وي رسېږي و مزلو ته
له ليرې شرنګا شرنګ وي جرسونه وي راځي
پردېسي پرګنې وي راستنېږي خپل کورګي ته

[24] (لرګی پر کډه اچول) د (بارېدلو) په معنا يوه اولسي وراشه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـر وچـو شونـډو ناست تبسمـونه وي راځي
رويبار پـر لارويـو د رحمت عطـرونه پاشي
و ښکلـو تـه ډک ګلاب جامـونه وي راځي
د پېغلـو پـدل مات وي واهمـې له زړو وتلي
ګـودر تـه د منګيـو کتـارونـه وي راځي
د پاس شمال را سم سي سره ماتي کـړي وريځـي
پـر خنـډه د آسمان بـوډۍ تالـونه وي راځي
تياري خورې ورې سي د ظلمت پـردې سي پورته
د لمر سـتـرګـه ښکاره سـي سهارونه وي راځي
تودوخـه سـي برلاسې منجمد زړونه اوبه سي
لښتـي لـه محبتـه ډک مـوجـونه وي راځي
خړوب سي وچ دښتونه زرغوني سي وچـې درګي
خزان کـوچ سـي لـه ملکـه بهارونه وي راځي
حسرت توري[25] واخلي غم انـدوه ورسره مله وي
عشرت يې پر ځای ميشت سي نعمتونه وي راځي
جـرګـې تـه راروانـې وي ټولې د اولسونو
لـه هـر لـوري د سـولي پيغامونه وي راځي
غـوږو تـه مي راځي له هري خولې پخې خبري
پـر ژبـو لـه يـوه مخـه پندونـه وي راځي
ستومان خاطر مي کښېني د رحمت تر چنار لاندي
لـه هسکـه د رجاوو شمـالـونـه وي راځي
رښتيا مي درڅه غوښتـې دئ خالقه خوب که خيال دئ
پـر ژبـه د معصـوم چـې ارمانـونه وي راځي

======

اوکويل – کاناډا – ۱۹۹۷ع

[25] توري : د (ژوري) پر وزن

(c) ketabton.com: The Digital Library

په روڼو سترګو

ولـــي مـــي پــري کېږي د وجود په رڼو سترګو
شلېـــږي تانستـــه د تــار و پـود په رڼو سترګو
وزي مـــو لـــه بېخـــه د حسب و د نسب ريښې
پـــوه نـــه يـو د ځان په بود نابود په رڼو سترګو
خېژي مو له خولې ښخه غړانګې د بارکښ بوده
زمـــوږ خيال چې نغمه ده د داؤد په رڼو سترګو
مه کـــوئ پلمې په لوی لاس وزر له محفل ښخه
ســـم دم ورانـــوو حـــد و حدود په رڼو سترګو
اور د محبت بـــويـه که تود غواړئ د پلار نغری
مه شوروئ سترګـــې په تور دود په رڼو سترګو
زه به د خليل لاره پـــري نـــه ږدم څو ژوندی يمه
خير که مې رقيب بولي نمـــرود پـــه رڼو سترګو

======

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزار شريف د فتحې په مناسبت[26]

زېرى زېرى هيوادوالو وطن بيا يو موټې کيږي
دا گشن بيا زرغونيږي د اميد غوټۍ غوړيږي
اولسو لاسونه ورکړل د واحد وطن په هيله
د ميرويس پر کور جرگه ده افغانان رابلل کېږي
لوټماران د هست و بود مو کوږ مغزي له ملکه وزي
سوداگر د خپلواکۍ مو په شرمو سره شرمېږي
سرې فتنې د يرغلگرو سوې رسوا په گران وطن کې
د روسي تاړاک خپسکه مو له زړونو ولاړيږي
دا د جهل و ځان غوښتي په لمبو سوي ښارونه
د وحدت په اوبو ختږو له تاداوه ودانيږي
پر تتۍ لوېدلي هيلي سمباليږي درېدو ته
وزرماتي ارزوگاني الوتو ته تياريږي
ژړېدلي اميدونه جوړوي ځان و خندا ته
مروري طالع گاني بيا له سره پخلا کيږي
د نفاق د کڅوک ټپلي د وطن له ښکلي مخه
د يووالي په مرهم به له يوه مخه پاکيږي
ښناني د مايوسيو محوه کيږي له څېرو څخه
قافلې د نامينديو له کورو څخه باريږي
دا په ټونگ د بېگانه وو مات مغزي و پرې هډونه

---

[26] دا شعر هغه وخت وويل سو چې د مزار شريف ښار د طالبانو له خوا د جنرال ملک په همکارۍ ونيول سو او د (ملت بابا) په گډون د هيواد د تماميت د بشپړتيا ټولو پلويانو د دې سوبې هرکلى وکړ، خو له بده مرغه څو ورځي وروسته څرگنده سوه چې دا پېښه د هيواد د دښمنانو گډه دسيسه وه چې د څلورو زرو بېگناه انسانو د ژوند په بيه تمامه سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امید ډېر سته و پاک رب ته چې بـه بیا راپټلسېږي
د کلـــونـــو کـــړېـــدلـــي ځـــورېـــدلي اولسونه
لـــه شمالـــه تر جنـوبه غيږ په غيږ ورځي مسيږي
مصممـــي ارادې دي اېلـــوي بـــد مغـــز خيالونه
ککـــرۍ د ســـرکښانـــو د توحيد پښو ته ټيټېږي
نظر مه کـــړې پاکـــه ربـــه دا بګړۍ دا دسمالونه
له عظمتـــه ډک رنګـــونـــه د پلـــرو راپه یادېږي
میندي مه کړې باندي بوري چې راوړي دا اولادونه
خویندي مـه کړې باندي وراري دا ځوانۍ دي نه رژېږي
پر تیک فال بانـــدي یې نیسئ د وحدت دا خوځښتونه
د سمسور کال ښناني خو له پسرلي څخه ښکارېږي
اورېدلي مي له نیکانو چې سهار وخت د قبول دئ
باري زبه تاته ژاړم لـــوی سهـــار بلبل چیغېـــږي
بل درد نه لرم په زړه کي تر ایمان وروسته وطن دئ
ته حامي د دې ملت سې د اغـــزو پـــر ســر تېرېږي

======

اوکویل – کاناډا – ۱۹۹۷ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنګل خیالونه

يو مخ سکون دی چـوپـه چوپتيا ده
نه د مچ بــوڼ ستــه نه شور غوغا ده
تياره خپــره ده، د ژمــي شپــه ده
سپـــوږمــــۍ خپــه ده نړۍ تپ شا ده
خلک بيــدە دي تـه بـــه وا مړه دي
يو زه ويښ ناست يم شعر مشغولا ده
اسمان وريځ دئ ستــوري نهــام دي
مځکــه کنګــل ده تنـا بـــرېښنا ده
ناست يمـه دلتــه زړه مي وطن کي
په غــم يــې زانګـــم مل مي ژړا ده
پر وطـــن اور دئ سکـــروټـــي اوري
د ژونـــدون بيــه مفتــــه وريا ده
رحــم هيڅ نستــه وروري ده ورکــه
عاطفــه مـــړه ســوه نن يې پاتا ده
مسخـــه دي زړونـــه د انســانـانـو
جنګ پـــر غلـــه دئ هدف دنيا ده
يـــوه خبـــره مـــي پـــر خوله راغله
تريـــخ حقيقت دئ رشتيـــا وينـــا ده
پـــر ملت تـــولـــو ســـوتي را کښلي
د سپـــو فقيـــر تـــه يـــوه سلا ده

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

فتنه

لوی فتنه گر راتــــه فتنه د دښمنــــۍ جوړه کړه
ما د پــــرون قــــد سازاوه ده ننۍ جـــوړه کړه
ما ویل جـــوړ کــــه و جانان تـــه د سرو زرو امېل
ده خــــدای ناترسه د سکـــروټو گردنۍ جوړه کړه
ما د کهـــاله مشـــر بالـــه واک مې د څان ورکړلی
ده زما له گرالبو و خپل څان ته امیانۍ جوړه کړه
زما د خیالونو تاج محل ته مو پام ستـــه نیازمنو
له سپین صدفه یې د خاورو کوټنــــۍ جوړه کړه
لومه یې ســــر کــــړه د تزویر زما د ښکېل له پاره
په سیاست ونه ســـوه، نـــور یې ژبنۍ جوړه کړه
راخخه ورکه یې کـــړ د پلار و د نیـــکه وطن مې
له مـــوقتــي ملکه یـــې مینه مورنۍ جوړه کړه
وې درولــــې څانته دنگې دنگې ښکلې مانۍ
و خوار ملت تـــــه یې جونگړه مونانۍ جوړه کړه
د غوا و غیلو د گلـــو و د رمـــو شپـــونـــکیـــه
هوس د تخت دې کړ جگړه دې کورنۍ جوړه کړه
سمدم یې وینمه د زهرو او گنـــدې بـــرو خُم دئ
دا چې په خپل خیال یې گنیو ته گانۍ جوړه کړه
پر څه بې مهرو محبتـــه تېـــر پېښ یــــم خلکو
چې له میرې یې راته نن مور سکنۍ جـــوړه کـــړه
د زړه زخمونه مې په اوښکو نمکینو مینـــځـــي
ناپوه طبیب وایي نسخه مې یونانۍ جـــوړه کړه
ته وا چنبلې یې پـــه تـــولـــو لبـــونۍ اوبه دي
چې لار و لیکه یې د ژوند هم لبونـــۍ جوړه کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قيامت معلوم سو اسـرافيـل دي نور شپېلۍ نه وهي
د عرصات ميدان يې مځکــه افغانۍ جوړه کړه

د روڼو شپو سترې ستومانه شاعر خپل بياض ته
د وينو اوښکو له تــرکيبـــه مشوانۍ جوړه کړه

پر وېشگر دېغ سو چي معصوم که دئ ماشوم خو نه دئ
وي لـــه ازلـــه يـــې د ده برخه کوچنۍ جوړه کړه

======

جمعه ۱۳/فبروري/۱۹۹۸ع کال/ د سهار ۴:۳۰ بجې
اوکويل - کاناډا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خولګۍ ټکور

نه سرد ټېټېږد ولرم نه ژبه د زاریو
جنون ټکورومه په اورونو د خولګیو
یو ښکلو ته تسلیم یم بل عشوې ته د خوبانو
ځواني رارغوم لښکرو همه د پیریو
شبابه توره ډال سمبالوه بیداره اوسه
زړښت نغم کیندي و قلمروته د ځوانیو
سباځم اجاره د ګلاب پاڼو تو له اخلم
سرې اوښکې د شبنم پیوندوم په خوشالیو
غالبه باندې مینه د لیلا چې مجهول ئې
کنه مجنون و پوه چې خولې مرداري دي د سپیو
قصور مې دئ د ختې چې په مینه کې یم پاته
غرور دئ په میراث راپاته سوی د پېړیو
تیارې دي ترورمې دي تېرې تیرې دي پښې لوخې
قدم ږدم پرسکرو تولا روهمه پراغزیو
محتاجه، سرګردانه، لالهانده ، وږی تږی
نه لاس د مرستي سته ، نه اراده د مرستندیو
داړوراته نیولی دئ کمین په لویه لارکې
پرهرګام واهمې دي راته پټې د غدیو
نېستې دي ، بې ارزې دي، دیدنې دي، نامېندې دي
پرسرراسره درومي لکه چتردژلیو
سینه مې کوه قاف ده حوادث پکښې ورکیږي
لمن کې مې اوسېږي پرګنې د شاپیریو
ډېوې به سې بلې د ماضي په مستقبل کې
که پاک خدای وژغورلم له فتنو څه د پردیو

======

اوکویل - کاناډا- ۱۹۹۸ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مينې مينه

پرون يوې مېرمنې د اوکويل[27] راته ژړل
رازونه يې د زړه په ډېر حسرت بيانول
ويله يې (چې زړه دې خوړل کېږي خپل وطن ته
په سترګو کې دې ښکاري، ارمانجن يې خپل ګلشن ته
زه هم مقدراتو راوستلی يم دې ځای ته
ډولۍ د سرنوشت کې يې راوړې حرمسرای ته
واده مې نتيجه وه د اوږدې اورنۍ مينې
د بلې مينې ځای نسته په زړه کې خدای مې وينې
هيڅ راز مشکل و ستونزه نه لرمه په ژوندون کې
پر کار باندې ولاړه، وظيفه مې په روغتون کې
پر کور باندې مې ناست دئ مرغ د ښو و د ښاديو
مفهوم نه پېژني زموږ کورنۍ د ناميديو
په لونړو په زامنو په لمسيو يمه پنړه
بې عيش و بې عشرته نه لرم بله ورهنړه
که ناز دئ که نعمت دئ شپه و ورځ راباندې اورې
شمال د نېکمرغيو راځه نښلې له هر لورې
اوريځې د طالع مې سم پر سر راسره درومې
باران د سعادت زر و زېور راباندې لونې
په ژوند دې خدای راضي سي يم له سياله سره سمه
په تن روغه رمتړه، په قد يمه سمه دمه
خو مينه د خالپوڅو نه هېرېږي له انسانه
شکونه د اړيکو يې هر ګوره ډېره ګرانه

---

[27] اوکويل (Oakville) د ټورنټو په لويديځ کې يو کوچنوټی ښار دئ چې وګړي يې زياتره انګليسي الاصله دي خو پرتګاليان، ايټالويان او نو اروپاييالاصله کاناډايان هم پکښې اوسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتـــون نـــه دئ، پـــوهېـــږمـــه ژوري دي رګو ته
زبېښـــــي د وجـــود وینـــي لـــړزه اچوي لاسو ته
څلوېښت کـــالـــه پوره سول کاناډا کي چي میشته یم
فقط زه چـــي وام اوس هم په دې ملک کي مېلمنه یم)
په سترګو کـــي یې اوښکي د حسرت سره حلقه سوې
یو څو غټي دانـــې یـــې ګـــرېـــوانه ته ور شوه سوې
په غـــرېو نیـــولي ږغ یـــې راتـــه ووې (افغـــانیـــه
زما کـــورټ هېـــر سوی نه دئ نیدرلینډ تر دې ګرېه
کـــه نن وي کـــه سبـــا وي رســـوم به ځان وکور ته
پاک خـــدای مـــي دي نه اچوي د بل وطن و ګور ته)
زما خیال ســـو چي دا زه یم چیغي کړم پر غرو رغونو
د دې وینا غبـــرګـــون دئ زمـــا د خپلـــو فریادونو

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنگه قافیه

په وړمونو کې الیش د باروت بوی سي
پر کهاله به مې گویا (زېرى د زوى سي)
په بانو به ورته لویه لار جارو کړم
که د سولې د ایلچي مخ زموږ پر کوی سي
د وطن د میني مې شراب طهور دي
په یوه ښاخکي یې درست جهان خوشبوی سي
پام ! چې ورنه کړې اختیار ظالم یزید ته
عاشوره به مو اختر، کربلا طوی سي
کور کهول به پکښې پڼ نه سي هیڅکله
د کړدۍ کې[28] چیري مراندي سره توی سي
چې د ننگ په بیه پېري لنډ عیشونه
موږ یې نه کړو، دا چرچې خو دي د دوی سي
له هغه تبره لاس پرېولی ښه دئ
کې[28] حیا په بې آبیو شست و شوی سي
د پښتو متل مصداق خو مي نن وکوت
(لوی کورونه به کوچني، کوچني به لوی سي)
په سل کاله ریاضت به تري خلاص نه سي
غلامي که د یو چا یو ځلي خوی سي
قافیه سوه باندي تنگه[29] معصوم چوپ سو
پر پرېږدئ زړه یې د کوتلو وینو جوی سي

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

---

[28] کې = که یې

[29] په پښتو او فارسي ادبیاتو کي د (قافیې تنگوالی) مجازاً د (عاجزۍ، بې وسۍ) په معنا کار سوی دئ . دلته یې اصلي او مجازي دواړي معناوي په پام کي نیول سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه توره

چي پــوه ســوی یم په سپینو او په تورو[30]
ځي پــه لپو لپو اوښکــي مي تر تورو[31]
نه له چا ســره پــه ژبــه یــم پــوه سوی
نه مي سر خلاص سو له چا ســره په تورو[32]
دا رقیب دئ چــي نفاق کــري په منځ کي
زمــوږ په نزد نسته توپیر د سپینو تورو[33]
که قصــور د باغوان نــه دئ نو د چا دئ؟
شنه باغونــه سول بدل پــه شاړ و تــورو[34]
له متغ څخه خوند تللی کــه لــه خولو څه
که مــزه تللي یــو مــخ لــه سپینو تورو[35]
چي ټکــۍ برګــۍ تــه ګورمه د خلکــو
وام نیولی مي وای مخ یو مــخ پر تورو[36]
چي ترلای نه سي تانګ او شهسوار وي
خود بي قدره به زین آس وي تــر شا تورو[37]
د تقــوا په لافو شاپــو یــې تبــر نه سئ
دا نامــرد دئ ګناهګار تــر ډېــرو تــورو[38]

======

اوکویل–کاناډا–۱۹۹۸ع

---

30 په سپین و تورو پوهېدل یعني د تمیز سن ته رسېدل.
31 توري دلته د سترګو په معنا دي.
32 توري دلته د حروفو په معنا دي.
33 تور دلته د تور رنګ په معنا دئ
34 توري دلته د شاړو په معنا دي
35 سپیني و توري دلته د غوښو په معنا دي
36 توري د کندهار ښار شمال ته د غرونو یوه لړۍ ده
37 شاتوري دلته د خرو په معنا دي
38 تور دلته د متهم او ګناهګار په معنا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي نارنج[39]

يارانو ! ما محفل ته تش لاسونه دي راوړي
له باغه د نارنج مي وچ ښاخونه دي راوړي
ګرم نه يم ملامت نه يم قلم مي ويني ژاړي
بيتوکي مي زخمونه و دردونه دي راوړي
له لويه کندهاره بيا تر لويه ننګرهاره
تاريخ د دوو نارنجو داستانونه دي راوړي
يو قصر د نارنج و بل نارنج نارنج باغونه
يو پټه خزانه او بل لعلونه دي راوړي
يو لوټي لوټي پروت دئ بل دئ پاڼي پاڼي پاڼي
له جوره يې د هسک شکايتونه دي راوړي
نارنج دئ دړي وړي و هډه ده ورانه ورانه
له خپلو له پردو يې فريادونه دي راوړي
له بوټو و له کاڼو چيغې خېژي اسمانو ته
افغانه ! ستا له لاسه مو ډک زړونه دي راوړي
ماحول درته اور دئ ټکي لوېږي پرې د پاسه
اسمان له ډېره خښمه توپانونه دي راوړي
بربښنا اورونه لوني و تناوي زهر پاشي
په خاخکو کې يو مخ درته مرګونه دي راوړي
وطن دي کربلا دئ عاشورې دي اخترونه
زمان و مکان دواړو آفتونه دي راوړي
ازل لکه چي ته يې بس غمو ته پيدا کړې
تقدير مګر ستا برخه اجلونه دي راوړي
درجار سم درواري سم سترګې لړ شاني کړه خلاصي
چي چا درته اغزي و چا ګلونه دي راوړي

---

[39] دا شعر په تورنټو کې د نارنج ګل په مشاعره کې ولوستل سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا سر دربانديکښېښو و چا خرخ کړې پر دښنه وو
چا پټ کړ در خوندي چا پېغورونه دي راوړي
چا خپلو کي ونډۍ کړې څوک دي بولي و وحدت ته
چا غبږ کړ درته خلاص چا نفاقونه دي راوړي
راپاته عنعنه ده له پلرو د رزمونو
تاريخ کي مي نصيب انقلابونه دي راوړي
يقين مي دئ پر دغه ازمويښت بيا بريالی يې
(هوتک) وايي ما مخکي انعامونه دي راوړي

======

اوکويل–کاناډا–۱۹۹۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه کړئ نفاق پر کرونده د ملک
قام په تباه کېږي دا خو ظلم دئ
مه ورکوئ خیال ته مې رنجک رانجه
ژبه ګونګۍ کېږي دا خو ظلم دئ
مه ږدئ پر بانو باندې د خلې بار
داغ یې پاته کېږي دا خو ظلم دئ
مه لوڅوئ ښکلې پرده پوښ دې وي
اور ځینې لګېږي دا خو ظلم دئ
مه روږدوئ قام په غلامۍ د بل
بد رسم بابېږي دا خو ظلم دئ
مه ږغوئ دا د جهالت سالار
پدل یې ماتېږي دا خو ظلم دئ
مه وژنئ دا سپې پرېږدئ ژوندي دې وي
ښار په مردارېږي دا خو ظلم دئ

======

۱۹۹۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاکي مور

پرون مینه وه بې آبه عشق سنګسار په تومتونو
چلېدی راج د بدمستو حیا خواره چارماري وه
باد راسته د بدمرغیو بازار تود د بې لاریو
مېړني تر ورۍ سپک وو ننګ غیرت کلپه ایکي وه
وفا ورکه، پښتو خرڅه نوغی پوري په وروری و
تقوا کونډه، زهد یتیم و د حق لاره ریشخندي وه
د بدۍ پله درنه وه د نېکۍ ترازو خیري
د سرخېلو سر په دار و د تور سرو سر کلي وه
د وطن مور زړېده له برېتورو ځونړو
خو نن حال له کهاله راغی چي له دېرو هم شاکي وه

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

يتيمي سلګۍ

يو ته نه بلکي ټول قوم و ګدې مي ژړوي
چي ته مي ژړوي ګويا نړۍ مي ژړوي
سېلاب د تودو اوښکو مي ګرېوان لمبه کړ
شلېدلي خيري ګرالبي و تنې مي ژړوي
د مات زړګي پر سر د دلاسا لاس راتېر نه سو
نصيبه! د يتيم کوګل سلګۍ مي ژړوي
تندی مي سوداګر دئ د سرو اوښکو د سپېيو
سودا د دردانو د ارزانۍ مي ژړوي
منصور زړه مي په تور د حق ويلو په دارېږي
دا عدل دا انصاف دغه رسۍ مي ژړوي
لاسونه بې قدريو بې نيازيو سره ورکړل
اجماع د بې مهرۍ و بې ارزۍ مي ژړوي
بدنامه په ازار د بې ازارو زماني کړه
چنجي به څه پوښتمه توتکۍ مي ژړوي
ګيله به له چا وکړم له عالمه که له بخته
درانه مي ژړوي سپک تر ورۍ مي ژړوي
زمان يوه صحنه ده د غمونو و دردونو
پرون لوی ژړولم نن کوچنۍ مي ژړوي

======

۱۹۹۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرن وروستۍ غزل

نصیب مي کهربا ده جذبوي د غم خځلي
ګرم نه یمه عالمه که قلم مي وي ژړلي
ښادي ته وا هوسۍ ده له ښکاري څه ترهېدلي
ښکالو چي زما پر ښبلي په ټوپو راڅخه ځغلي
پوره نیمه پېرۍ مي وګالل د زړه دردونه
لا ګوره چي په ما باندي یې نور څه دي لیدلي
خوښي مي مصنوعي ده په ظاهر یې خطا مه سئ
خنداوي کله کېږي په ها زړو چي وي داغلي
پېرۍ راته ختمېږي خو بېرۍ به راسته نه سي
ما ډېر ټاپي د بدو و د ښو دي ازمویلي
لړ پام کوه اسمانه زما آه به دي نسکور کړي
دوعاوي وي د ولي یا ښېراوي د ناولي
امید د ایمان جز دئ پرېښولای یې کورټ نه سم
که څه هم نامیندۍ دي راته شاه و خوا خرلي
مضبوط ورته درېږه اي معصومه ژوند سېلاب دئ
دي ښزدي غتي ګرګي له ریښو څخه راکښلي

======

۳۱ دسمبر ۱۹۹۹ع
د روژې درویشتمه - ۱۴۲۰ق
اوکویل - کاناډا

(c) ketabton.com: The Digital Library

Y2K[40]

ژوند مې تېر کړ درې بالا نيمه پېړۍ
وم شاهد د خپل هيواد د بربادۍ

ګوره کله به مې دا ارمان پوره سي
چې راسته ووينم زموږ چپه ببړۍ

======

اوکويل - کاناډا
د يويشتمې پېړۍ لسمه دقيقه
١ جنوري ٢٠٠٠ع

[40] په لوېديځو مطبوعاتو کې يې دوه زرم ميلادي کال په (Y2K) سره ښوولئ چې مطلب يې (Year Two Thousand) و. دلته د (K) توری د زرو (١٠٠٠) په مفهوم کارول سوئ دئ. لکه په کيلو متر او کيلو ګرام کې چې هم د زرو مفهوم ځني اخيستل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مبارکي

مبارکي راکړئ د زړه غوټۍ مې بیا وخندل
له توري دربې و دوربې څخه روڼا وخندل
د خوښۍ اوښکي مې په سترګو کې را غونډې سولې
چې د ګل مخ مې و شبنم ته د سبا وخندل
سپوږمۍ د تندري له مدار څخه راووتله
په تک سپین مخ یې توري شپې ته په قاه قاه وخندل
خوړې ورې سولې لړۍ د بدمرغۍ له هسکه
د خړو وریځو له درزو څخه برېښنا وخندل
د آه په زور مې نمرودي لمبې خاموشې سولې
له تناره څه ابراهیم خلیل الله وخندل
طبیبه خیري کړه د ژوند دا زهرجنې نسخې
زما د ناسور ټپ ته ناڅاپه مسیحا وخندل
بخته اواري دې که ګونجې د تندي له تخته
چې پایبوسۍ ته دې د وخت لوی شهنشاه وخندل
نامینده مه سئ لارویو د اغزنو لارو
په شرط د دې که مو زما پند ته په رشتیا وخندل
د ژوند سفر وي همېشه له کړاوونو سره
په عافیت وي، که و مل له امیدونو سره

======

اوکویل - کاناډا - ۲۰۰۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هیلو مزار

ببربړم عاطفې يې د طيغان په تکل نه سي
ډاربړم دا اوريځې د توپان په تکل نه سي
شاهد ياست حوادثو غاړې غرونه راځه يووړل
خدای مه کړه چې دا ځلې د جانان په تکل نه سي
د زړه په کرونده کې بې په اوښکو اوبومه
غمگی سورکی غاټول دئ د دامان په تکل نه سي
د حورو پښتنو چيغو له مخه پلو اخلم
وام صبر مو مغول دئ د غلمان په تکل نه سي
داغونه مې پر زړه خو د لاله په شان خندېږم
دا ځکه چې اسمان مې د درمان په تکل نه سي
د هيلو و مزار ته دروم اسوېلي شنختې
چې تګه زمانه يې د کتمان په تکل نه سي
ياغي دي قريحه سوه جلوونه يې تېنګ نيسه
معصومه چې قلم دي د ديوان په تکل نه سي

======

اوکويل - کاناډا - ۲۰۰۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۲۰۰۰ کال د جنورۍ پر د ډېرشمه فاضل استاد پوهاند رشاد له جاپان څخه له یو لیک سره خپل یو شعر رالېږلئ و چې د (زړتیا خزان) یې نوم پر ایښئ و . د دې شعر تر لوستلو وروسته ما دا لاندې نظم وکښښ.

مه راوینې
لو یه خدایه !
بهارونه د نیازمنو
چې لانښېږي به
په هښمو په تناوو په ژلیو
د (زړتیا) د (خزانونو)
سر تورېږي باندې هیلې
یتیمېږي ارمانونه
کونډې کېږي ارزوګانې
غمجنېږي خوشال زړونه
په حکمت باندې مې پوه که
لو یه خدایه !
چې تا ولې؟
بهار نه دئ او به کړی
په چینو د قاف د غرونو
تا تر خضر مشر نه کړ
بهار څله په کلونو
په حکمت باندې مې پوه که
چې ته ولې
لو یه خدایه !
ګوانښوې زموږ بهارونه
د (زړتیا) د (خزانونو)
======

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ناڅاپه مې په زړه کې
دا خبره سوه راتېره
مګر ته لکه چې غواړې
چې بهار دې ځوانيمرګ وي
د شباب پر برندو ښاخو
وې دې مات پر ملا دې غبرګ وي
زړتابه خو پختګي ده
تر مرادونو رسېدل دي
امان غواړئ له خاميه
چې په اور کې کړېدل دي
د (زړتيا خزان) چې ګورم
له غمګي مې زړګی دل سي
خو حکمت ته چې يې ځير سم
نو مې زړه لږ څه تسل سي
======
سکاربورو - کاناډا - ۲۰۰۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اروېځو ګالري

غرونه غرونه
د اوريځو
درومي درومي
په اسمان کي
سره ماتي يې لړۍ دي
پکښې جوړ دي کنډوونه
پکښې وينم تصويرونه
پکښې ګورم انځورونه
د سړيو
دزمريو
د زلميو
د بوډيو
الوتونکو
ډاروونکو
د اشنا، د بېګانه وو
د کړلو، نازدانه وو
يو ناڅاپه، په دې منځ کي
يو درنه څېره ښکاره سي
ورته ګورم
ورته ځير سم
سمدم ((دی)) وي
هماغه چي ما ليدلی
د تاريخ پر زړي پاڼو
هغه زيږه
هغه سترګي

(c) ketabton.com: The Digital Library

محرابي وروځې پرې باندې
هماغه زمرې برېتونه
هماغه امسا په لاس کې
د يو ستر منبر د پاسه
وي ولاړ په درناوي کې
ته به وايې
مخاطب يې
ټول جهان ټول کاينات دي
ور ښيي ژغورنده لارې
ورښيي د ژوند رازونه
ټول جهان ته وايي غوږ دئ
منتظر يې بيانو ته
د ده پند د ده ورمو ته
عظمتونه يې و پښو ته
دي پراته پر سجده باندې
د لقمان حکيم خبرې
د ده پند ته سپکې سپاندې
زه په زړه کې هوسېږم
په کالو کې نه ځايېږم
چې دا ((دی)) دئ
هماغه چې ما ليدلی
د تاريخ پر زرې پاڼو
يو ناڅاپه باد راسم سي
سره ماتې کړې اوريځې
سره توی کړې تصويرونه
سترګې کش سي
زيره ورکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

برېت څوکړ سي
بګړۍ پرېوزي له ککري
امسا ولوېږي له لاسه
منبر مات سي، پسي اوړېد سي
نوکي نوکي
باد يې يوسي، ترۍ تم سي
زه په ځير ځير ورته ګورم
برخليک
د خپل اولس مي
پکښي وينم
په اميد اميد يې څارم
چي به کله؟
چي به چيري؟
سي پيوند دغه مات توکي
ځني جوړ به بيا تصوير سي
هماغه چي ما ليدلی
د تاريخ پر زري پاڼو
======
سکاربورو- اونټاريو- کاناډا
۵ اپرېل ۲۰۰۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورو که خوږ کړی، څورولی ژړولی یم
خدایږو ستا مظلومو سترګو غوټ پر ملا مات کړی یم
غم دي سور لښکر دئ یرغلونه کړي داړې وهي
شکر دئ چي زه یې ټینګ مورچل ماله جات کړی یم
برخه په میراث کي د محمود مي بس همدغه ده
وار ته د تهمت یې پټه خوله سومنات کړی یم
لار د ابراهیم مي خوښه کړې باندي څمه به
خیر دئ که رقیب مي درته لات و منات کړی یم
چتر مو یم سیوري ته مي کښېنئ په ډاډه زړګي
ولي مو ناحقه تود ډګر عرسات کړی یم
قرن دي شاهد وي انتقام به ځیني اخلمه
چا چي په نامه د مناجات، خرابت کړی یم

======

اوکویل - کاناډا
پیل: د شلمي پېړۍ وروستۍ ورځ
پای: د یویشتمي پېړۍ لومړۍ ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ولاړ وم

د پېرېو تېر و بېر و، زه ولاړ وم
نور څوک نه وه یو پامېر[41] و، زه ولاړ وم
زمان اوښتی شاهۍ وې بدلېدلې
د نن څوړ سبا سربېر و، زه ولاړ وم
تهذیبونه چې د آس په سوو کړل خاوري
د چنګېز چې لته پېر و، زه ولاړ وم
ورانول چې یې په ګوډه پښه ښارونه
تر نیکه په وحشت تیر و، زه ولاړ وم
د اسلام په نوم یې غبرګې چلولې
عرب شاه دو شمشېر و، زه ولاړ وم
سومنات چې څیراوه د غزني توري
هند و سند چې ورته زېر و، زه ولاړ وم
اصفهان چې جارېدی تر قدمونو
د میرویس و محمود پېر و، زه ولاړ وم
چې تورېل یې ظلمات له پاني پته
احمد نه و، بس یو شېر و، زه ولاړ وم
د اورنګ و د فرنګ په واکمني کې
هیواد تولـه په بل څېر و، زه ولاړ وم
نغاره چې ډنګېدله د روسپالو
شوروي پر ملک چاپېر و، زه ولاړ وم
ایښاوه یې ننګ و نام د روس و پښو ته
تر کابل، مسکو ور تېر و، زه ولاړ وم
چلول چې یې پر مړو باندې حکمونه
آ حضرت د بلا هېر و، زه ولاړ وم
راج د غلو و تالانګرو چې روان و
د ستم مخ چې برسېر و، زه ولاړ وم
میوندۍ کوڅې چې یو مخ کنډواله کړې
چاراسیاب و که پنجشېر و، زه ولاړ وم

---

[41] د (پامېر) کلمه په ځینو لهجو کې په اوږده (ی) تلفظېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي د (مرگ د رقص) تړي واکمنان وو
د (پکول شاهۍ) بهير و، زه ولاړ وم
جاربدلی چي کابل تر هوسونو
د افغان خوږ ژوند گنډېر و، زه ولاړ وم
لوټېدي چي خزانې د موزيمونو
او هيواد ټوله واشېر و[42]، زه ولاړ وم
(مزار) ټوله مزرعه وه د قبرونو
شمال خپور د مرگ و مېر و، زه ولاړ وم
(قند) و (هار) و سره ښېل کندهار غم و
(قم) باميانو ته راتېر و، زه ولاړ وم
(بدخشان) بدو خسانو لاندي کړی
د (کولاب) اثر پر ډېر و، زه ولاړ وم
د (قطغن) پر غرو خوښۍ وې قدغن سوي
تري په تېښته چي نخچير و، زه ولاړ وم
د نارنج وړم و کوچ له (ننگرهاره)
شين بگرام ټوله (غدېر) و، زه ولاړ وم
چي د (ترخه و پاچا) شعار جاري و
پر هر گام باندي زنځير و ، زه ولاړ وم
وحشتونه زېږېدل له کانو بوټو
ملت ټول له ژونده سېر و، زه ولاړ وم
که ظالم و که عادل واکمن په ملک کي
سلامي زما مخ ته تېر و، زه ولاړ وم
عجايب وه په نړۍ کي يو څو څيزه
زما نوم هم پکښې شمېر و، زه ولاړ وم

صد افسوس چي خاوري کړم هغو مېړو
چي گټلی يې و نوم د فرشتو

======

تورنتو-کاناډا-د اپريل۲مه ، ۲۰۰۱ع

---

[42] واشېر د کندهار – هرات پر لويه لار د يوې سيمې نوم دئ چي پخوا به تل غلو نيولئ و او خلک به يې لوټول. دا کلمه په کندهار کي د (غلو او غدۍ) له پاره استعاره کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مازيګر ژيړې لمره

څه جادو دئ څه منتر دئ
مازيګره ستا په لمر کې
رسوې مې خاطرو ته
تخنوې مې احساسونه
ژړوې معصوم خيالونه
په ليکې ژړاند شعرونه
څه نسبت ستا و د حسن؟
ستا يو ژيړ زبېښلى مخ دئ
ژيړ مخ نښه د رنځور ده
يا د ګرم يا ملامت ده
د نېستمن ده د مجبور ده
ته آغاز د تاريکۍ يې
ستا سرخي يو ځو شېبې ده
ته لومړۍ منزل د شپې يې
تياره سم په تا پسې ده
دا ښکلا دې ده په څه کې؟
دا کشکش دې دئ له کومه
مازيګره ژيړې لمره
پوه سوم پوه سوم
پوه سوم پوه سوم
مرغان هغه سره اوسي
چې يې ورته وي ښکې
په رنځ هغه سره پوه وي
چې يو شانې يې وي چړيکې
ته ډوبېږې په تيارو کې
روښنايي درڅه تولېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

روڼې شپې

زما ورځې ماښام سوې
زما ستورې پېکه کېږي
ته مېلمه د دربېلې يې
درکوې زهر په جام کې
ته له ورځې رخصت اخلې
ځکه وينې وينې ژاړې
زه په وينو وحشت پېرم
مېږ مرداره پور ترغاړې
مازيګره ژېړې لمره
زما په رنځ و درد خبره
ترسرخې ورو سته پرتا دې
ماښامونه خپاره سوي
ماته هم پېښنه له سرو ده
سرو غدې راته پاشلې
تاته سره افق په غېږ کې
تور تمونه دې راوړي
ماته سرو د سر کاسه کې
همېشه اوبه راکړي
ته ډوبېږې په تيارو کې
زه لمبېږم په فتنو کې
ته سوځېږې په لمبو کې
زه تپېږم په جګرو کې
مازيګره ژېړې لمره
زما په رنځ و درد خبره
چې پر کور مو لنګه سوې
د غديو سره بلا ده
آرامۍ سوې راخه کړه
بدمرغۍ مو تل په خوا ده
که تپ کېږو محوه کېږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

که له لوړه ځوړ ته کېږو
که له لوړي هلا کېږو
که د بل په لاس ورکېږو
مرور که بهارونه
که پېزي دي ژړ ګلونه
که مو مړاوي دي ښونه
د خزان پرې چپاوونه
که اختر مو عاشوره ده
که نوروز راځه بېلېږي
که هر دښت مو کربلا ده
که يزيد پرې هوسېږي
که رباب د آدم مات دئ
که درخو ناسته پر کور ده
که پتې ورک پر ولات دئ
که رابيا په سر سرتور ده
که نارنج ګل قصاصېږي
که ګلاب پر سر د دار دئ
که انار ګل مو رژېږي
که دښمن يې "لاله زار" دئ
که پسرلی مو خزان سوی
که وږمې پر کوچ وربار دي
که نرګس پر ملا مات سوی
بلبلان مو په چيغار دي
که ښارګ د ښار پرې سوی
دود د کليو تر سر خېژي
په ښاريانو کې ساه تړله
کليوال سره ننېږي
که کوچي په زړه غمجن دئ
که ورشو ورته اغزي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ګاونډ ورته دښمن دئ
ټېک يې ورک دئ پر نېستي ده
که له ورور سره اخته يو
که پښتو ده راځه سپکه
که له تخته پر تخته يو
که پارسو ده راځه ورکه
مازيګره ژېړې لمره
زما په رنځ و درد خبره
دا فتنې ټوله د سرو دي
که د خپل که د پردو دي
سرو روزلي دي ناولي
سرو زهرونه دي پاشلي
سرو مغزونه مسموم کړي
انتقام تې هڅولي
مورې ته پېښه له سره لوره
مورې ته پېښه له سوټکه
چي کرو پر پټې مينه
حاصل اخلو ځيني کرکه
مازيګره ژېړې لمره
زما په رنځ و درد خبره
زه و ته نصيب نن مله کړو
رنځ مو يو دی چي خواله کړو
======
ټورنټو - کاناډا
د مي ۱۲مه، ۲۰۰۱ع کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

زندۍ

که دا حال و نه به شعر نه به نظمونه پاته سي
د ادب پر کرونده بخ وچ ډاګونه پاته سي
په مرګو چي ځني وزي شهبازونه له کوڅو څه
د آدم په خيالي ښار کي به قبرونه پاته سي
چلېدلي که دُري د محتسب هسي بې واره
په بازار کي به د زهد صرف دوکانونه پاته سي
و اورېو ته چي سوې پورته جنازې د غيروتونو
د پښتو پر کور به خود تور دېوالونه پاته سي
ککرۍ که هسي شاني بې مېروزه رغړېدلې
د سرخېلو پر دفتر به تش نومونه پاته سي
چا منصور ليدلی نه دئ اورېدلي يې کيسي دي
زما به هم د دار په ژبه داستانونه پاته سي
عشق تاداو د ژوندانه دئ په نسب مي راشريک دئ
د رقيب پای نامېندي ده که کلونه پاته سي
د نيازمنو کوچ و بار دئ د خواله ځوک نه سوه پاته
د معصوم پر ډک زړګي به ارمانونه پاته سي

======

اوکويل - کاناډا - ۲۰۰۱ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنازولوکور[43]

لا اوس هــــم باندي چغېږي ځـــو بلبلي
پر ها درختو چي ځګړونــــه دي سوځلي
اوس لا هم ورېږ راځـــــي له سپېرو دښتو
خير که وريځو ځو پسرلي نـــه دي خندلي
اوس لا هم په سرو زړو کي څه ګرمي ستـه
نامېنديـــــو که هر څـــــو دي ننولـــي
لاميــــن کاته دي پاتـــه پر ځـــو سترګو
پـــه کړو بڼو لا اوس هــــــم زړه پېيلـــي
طراوت يـــو مخي تول نـــه دئ له باغـــه
لا ځوک سته چي د نرګس جام تې نېنګلي
له ګـــړوب ښاره لا نغمه د مينـــــي اورم
ازانګي مـــــــي ئي له ليري اوربــدلي
د ريا زاهــــــدان پټ سر پکښي ګرزي
خپلـو کړو و خپـــل عمل دي شرمولـــي
عقل کوچ نـــه دئ يومخي لـــه دي ښاره
خيـــر که کــډو د جنون پـــر اړولـــي
لا پر وچـــو شونډو پاته څه مــوسکا ده
څه کـــي خاوري د بېلتون پر سر پاشلـــي
چـــي د ستـــړو قافلي پر هـــوسا کـېږي
اوس هـــــم هغه چيني سته، هماغه کلي
لــــه دي ښاره نظرمـــــه اړوئ خلکـــو
پکښي اوســـي اوس لاهم ډېـــر نازولي

======

ټورنټو، کاناډا
۱۲نومبر۲۰۰۲ع

---

[43] د کاناډا د (NATIONAL POST) ورځپاڼې په پروني ګڼه کې د لومړۍ عمومي جګړې د يو افسر ليک خپور سوی و او په هغه کې يې يو ځای کښلي وه:
"… and yet the birds kept singing in the trees-what trees were not cut down by shells."
د دغو جملو اغېزه وه، چي دا شعر يې را باندي وکښښ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احسان يې زما پر سر دئ همېش سيورى
چې په ژوند چا راښوولى دئ يو تورى
د سلام پر بنده وايم سلامونه
پر دارينو دې خداى نه کاندې مختورى
دا د حسن اغېزه ده بل څه نه دي
راځه ورک چې کوز و پاس ښى و کيڼ لورى
پېرزوينه د پاک رب، زيار د استاد دئ
رقيبانو ځله رډ رډ راته ګورئ
همدغه وياړ راته بس دئ په ژوندون کې
چې نه مل سولم د غلو، نه هيوادپلورى

======

مسيساګا - کاناډا - ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما په زړه کې تصور کړل
د دنیا سخت کړاوونه
چې یو ځوک را ښخه باسي
په امبور د لاس نوکونه
داغوي مې پسته ژبه
پر ایږدي تک سره سیخونه
راټوکېږي مې په ماغزو کې
تېره غشي تېز سرونه
راتوږي مې تور د سترګو
پر نینک مې ږدي اورونه
پوري وورې تر زړګي مي
باسي تک سره نشترونه
پوستوي مې په ژوندوني
پرې کوي مې اندامونه
اوروي مې پر زړه باندې
د اغـــــــــزیو بارانـــــــونه
راکوي د سر کاسه کې
جـــــــل وهلـــــــــي مرادونه
پر بـــدن مـــي صلیب واره
ټک وهـــــــــي د اور مېخـــونه
خو یو بل درد راښه هېر کړي
دا ټول واړه زحمتونه
هغه دا چې مې پر خاوره
بېګانه ربي توغونه

======

ټورنټو- کاناډا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتانه ته وايم

هک پک گورمه د نورو ویانه ته
د خپل اوښ په واښ ترلي زنګانه ته
هوسۍ هسې له هوسه باندې خوب کا
مېړنتون دئ خدای رازلی پښتانه ته
له یوې بلا راخلاص بلې په خوله کړ
له ناوې سو راګوښه ناست بارانه ته
د یوې ایکۍ اثر مې چیغې نه کا
لکه خوک چې خطابه کړي تپ کاڼه ته
دی بیده، بخت یې بیده، ماحول بیده دئ
دوست دښمن یې چړې کښلې لړمانه ته
له غفلته چې رمه تول لنګ و لاښ سوه
سزاګانې سختې بویه دې شپانه ته
که تر دغه ازمویښت هم پښتون و ووت
سلامي به یې جهان وي و نامه ته

======

اسلام آباد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلې او هورې

دې ساړه شان پسرلي کې
امیدونه خزانېږي
د ژوندون مېوه خازه سوه
هم دلې او هم هورې
د خونخور ساقي له لاسه
جام د زهرو وېشل کېږي
قتلګاه مو میخانه سوه
هم دلې او هم هورې
د پښتون پر حال ژړېږم
کور یې وران سو لا ورانېږي
شو په شو یې قافله سوه
هم دلې او هم هورې
زما بخته، توره بخته
زمانه دې سوه دښمنه
سمه لار درته کوره سوه
هم دلې او هم هورې
په زړه خوږ له پرده بسیه
پر ملا مات له بېکسیه
له مېړو خالي توبه سوه
هم دلې او هم هورې
خالي لاسه دښمن ته یې
ګدا خوار په مطلب پوه دئ
چې د سپو سلا یوه سوه
هم دلې او هم هورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لټ پر لټ اورم په ځای کي
نا ارامه، سهار ليري
هره شپه د يلدا شپه سوه
هم دلې او هم هورې
خپل احساس ورته خوراړه دئ
چي مدام په بېړانه دئ
د معصوم دغه دنده سوه
هم دلې او هم هورې
======

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما مېنه اولنۍ د پرېښوولو نه وه هيڅ
اورشو مي پلارنۍ د هېرېدلو نه وه هيڅ
دوستي کې[44] د پيسې پر قام دوستۍ نه واى بر کړې
پايه د ورورولۍ د ماتېدلو نه وه هيڅ
ارمان دارلامانه ناخلف دي ښتنان سول
دا ستا هسکه ماڼۍ د نړېدلو نه وه هيڅ
افسوس دئ چي اولاد يې د بابا همت ته شا کړه
کنه، دغه بګړۍ د رالوېدلو نه وه هيڅ
پښتونه! دي ناولي دنيا څه کانه دروکړه؟
دا مشکه دا رنډۍ خو د غوښتلو نه وه هيڅ
ارتيا د مغفرت وه چي خيالي سر مي سجده سو
کنه دا ککرۍ د ټيټېدلو نه وه هيڅ
بېلتون که لکه سيورى مي د ژوند ملګرى نه واى
دا ژبه مي تورۍ د شعر ويلو نه وه هيڅ

======

اوکويل - کاناډا

[44] کي = که يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ولې؟

انګار مې له سینې څه نه راوزي چې دا ولې؟
اشعار له قریحې څه نه راوزي چې دا ولې؟
قلم ریچې ریچې کړم که جزدان پاره پاره کړم
یو ټکی مې له خولې څه نه راوزي چې دا ولې؟
و چاته زړه خالي کړم، غمشریک چېرې پیدا کړم
شناحته له کوڅې څه نه راوزي چې دا ولې؟
په زړه کې مې لمبې دي په سوځېدمه مکوټ سوم
خولوګې له تاوخانې څه نه راوزي چې دا ولې؟
کرې شپه منتظر یم د سپېدو و چاودېدو ته
سهار له دغې شپې څه نه راوزي چې دا ولې؟
زما خیال دی اسمانونه مې هم چیغو دي اخیستي
غبرګون له ازانګې څه نه راوزي چې دا ولې؟
بس ته به وا یو مخې د ژوندیو هدیره ده
هیڅ شخول له دې مېرې څه نه راوزي چې دا ولې؟
فقط ته وا رانجه یې دي و ټولو ته ورکړې
هیڅ رڼغ له حنجرې څه نه راوزي چې دا ولې؟
قاصد په تلو راتلو سو ستومان د بابا پښه مې
د مځکې له موزې[45] څه نه راوزي چې دا ولې؟
زندان سو درې ورې، زندانوان په تورو تور سو
خو پښې له زوانې څه نه راوزي چې دا ولې؟
قفس ټوکر ټوکر سو، لومې وشلېدې دام لوټ سو
توتې له پنجرې څه نه راوزي چې دا ولې؟
اسلام پر هیواد خپور دئ مسلمان مو حکمران سو
خو تکبیر له منارې څه نه راوزي چې دا ولې؟

---

[45] د جغرافیایي په پخوانیو کتابو کې یې (ایتالیا) ته (موزه) ویله. دلته هماغه مفهوم ته اشاره ده. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدل و انصاف په تمه ناست وګړي ستخ سول
لوی تېګ له محکمې څه نه راوزي چي دا ولي؟
په غلو و په غدیو مو تالا تېوله ګدۍ کړه
یو نر له قافلې څه نه راوزي چي دا ولي؟
درخو که وايي آدم نسته، خو سته رباب په غېږ کي
حیران یم له پردې څه نه راوزي چي دا ولي؟
که هر څه یې رابولمه مېلو و تماشو ته
معصوم له غم غوسې څه نه راوزي چي دا ولي؟

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښو کاله وړاندې د ایران مشهورې سندرغاړې لیلا فروهر په ټورنټو کې کنسرت درلود او د کنسرت په ترڅ کې یې یوه پښتو سندره هم وویله، په هغه وخت کې د کابل واکمنانو پښتو دښمنه پالیسي چلوله. په دغه شان حالاتو کې د لیلا فروهر له خولې پښتو سندرې ویلو پر ما اغېزه وکړه او دا ښو بیته مې فی البدیهه وویل.

نازم ازینکه باز چه زیبا شده پشتو
با نغمه حزین که یکجا شده پشتو
کم ارج در بساط سیاست که شد چه باک؟
در جمع هنردوست پر بها شده پشتو
یاران دهید مژده به آن قیس غوریان
کاکنون پسند خاطر لیلا شده پشتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوندونه

و

شخوندونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما دا ځلوريځې په مختلفو وختونو او بېلابېلو حالاتو کې ، په هيواد کې دننه يا تر تيواد بهر ويلې دي. هره يوه يې جلا – جلا انګېزه لري. دلته مې يو ځاى سره نښلولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر څه دي د احساس راپاربېدل دي
د خونخور فلک له لاسه ژړېدل دي
یا د مینې د خیالونو په بستر کې
راز و نیاز دئ اوښتل را اوښتل دي

======

سوله چې شرط یې زموږ غلامي وي
یا مو په دې شرط، څه ارامي وي
سل واره جار دې تر هغه جنګ سي
چې ارمغان یې زموږ ازادي وي

======

جګړې که هر څو ډېرې سختۍ لري
ماتې و ګوډې، ژوبلې ورانۍ لري
ټولې مو ځکه پر ځان منلې
چې راته زېرې د خپلواکۍ لري

کابل-۱۴لیندۍ۱۳۷۵ش

======

زما د سر امان دې وي تاجرزاده یم
او له پلاره و نیکه عالمزاده یم
زما اسې برخه نه دا سوه او نه هغه
خالي لاس یمه، امې مادرزاده یم

۲۳ د غبرګولې۱۳۷۵ش

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه عجبه حوادث دي چي تيرېږي
يو د بل له پښو څه خاوري ايستل کېږي
ما چي هر څه دئ خپل فکر ځغلولی
دا منگی بيا د پښتون پر سر ماتېږي

کابل - ۱۳۲۵ش
======

هک حيران يمه غافلو پښتنو ته
د دا نورو زرنگۍ، فريب و چلو ته
که چرېچي وي پښتانه د چا په ياد وي؟
چي پر غرنده سي، مخ يې سي پښتو ته

کابل - ۱۳۲۵ش
======

ستاسي په نزد به خوار نتلی يم
پر هر ميدان به رقيب کړلی يم
خو وخت شاهد دئ، تاريخ خبر دئ
چي په مېړانه ټولو منلی يم

======

اې قدرتمنو ! اې جابرانو
په نشو مستو، اې کورمغزانو !
قدرت زوال لري، نشې الوزي
سد مو کوره سه، اې ناپوهانو !

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

مات دي مغزی سه، په خوا دي مرگ سه
آ په زړه توره! اینه دي گرگ سه
چي نه سوځېږي په آه د کونډو
سر به سر تور کړم چي توی دي ورگ سه

======

نن چي يې ويني د ملک رهبر وي
ډب يې مغزن وي برېت يې ببر وي
د زمان لوبه سي ورته جوړه
په تورو تور سي، خاوري پر سر سي

۱۳۶۵ش
======

ښایستې! ځله په ځان مغروره يې
په دې چي ځوانه يې؟ پيدا له نوره يې؟
که دا جگړه وه او دا مرگونه وو
يا به يې کونډه او يا به بوره يې

======

عشق يو اشا ده، سر و پښې غوځي
ژړاند کوچنی دئ، ښونډې يې بوځي
د خوار تلتک دئ، پرده پرې نه سي
چي سر په پټ کړې، پښې دي سي لوځي

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

غمو رنځور کړم، سختيو زوړ کړم
ډېرو مرگونو له ژونده موړ کړم
ممکن خو نه دئ غچ له تقديره
خدايه! دا زړه مي په څه شي سوړ کړم

======

چوپه چوپتيا ده، خطر هر آن راځي
يو مخ بامبو[46] دئ، ته وا خپگان راځي
له هوښيارانو مي اورېدلي دي
په خاموشي پسي ضرور توپان راځي

کابل د لوی اختر سهار ۱۳۲۲ش

======

عمر ځلوبښت سو مخ پر زړښت يم
مزه يې نسته که ځوان په سکښت يم
څوري د پوهي مي زښته سپک دئ
څښتن د برخي که ښښت پر ښښتې يم

======

آ لويه لويه، څښتنه لويه
ژر رسوه مي تر خپله کويه
که مستجاب مي دغه خواست نه وي
ژوندون به څه کړم مرگ راته بويه

======

46 بامبو: مطلق سکوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

آ د ځو ورځو په جاه جلال مسته
آ چې اچوې مرداري و خپل نس ته
اولنو پښتنو څومره ښه ویلي
دا متل دئ (که هوس و نو دې بسته)

======

تړ بنګړیو شرنګی ډېر وي په پایزېب کې
ادعاګاني وي اوچتې په نشېب کې
د واکمنو قول و فعل ته چې ګورم
زه له شرمه پزه ګرزوم په جېب کې

======

که ظالم غرَه په ظلم و په زور دئ
یا دا بل بیا خاتما په پردې کور دئ
نه به ظلم ورته پاته نه به زور وي
د ستم کور آخر وران، چپه نسکور دئ

======

په مغزو کې مې هرګوره شورماشور دئ
ستونی تل له غربوه ډک همېشه شور دئ
د سکوت څواک راڅه تللی دئ معزور یم
ازمویلی مې پر ځان باندې خپل زور دئ

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشالي زموږ د اختر په ډمامو سوه
په خوراک و په څښاک و په جامو سوه
زما اختر به هغه وخت وي اې يارانو
که مو پاکه له پردو څخه اورشو سوه

کابل - ۱۳۲۵ش

======

زمانه راته نا پايه لوی درياب سو
سراسر ژوند منجنيق سو منجلاب سو
بېگانه يې کړم له خپل و له پرديه
راته پاته يو قلم سو يو کتاب سو

======

نه قدرت د خوځېدو سته په لاسو کي
نه مستي نه تحرک پاته په زړو کي
چي دا نن ملک الموت راسي په خوښ يم
ما د دمخه ځان شمېرلی دئ په مړو کي

======

نه دا وايم چي دنيا مي د قارون وای
په عزت په دبدبه کي ناپيليون وای
باطني هيله مي دا، چي د خپل سر وای
د خپل واک د خپل اختيار وای خړ پړ شپون وای

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وصال په قہر پوه دي مهجوران
د خپل کور په خوند خبر دي پردېسان
پر لوحه د ژوند يې کښلي په غټ خط دي
(له زواله څخه وروسته وي ارمان)

======

پر ډګر د سیاست چي چا ګام کښېښنو
و راستۍ ته يې (فقط) د انجام کښېښنو
عنايت دئ د پاک رب چي ځني خلاص يم
که نه، ډېرو راته لومه و دام کښېښنو

======

چي يو آن ځان له عالمه بېګانه کړي
ماديات له يوه مخه درست ايله کړي
په لذت به دي ټول عمر خوله خوږه وي
په والله چي بيا (ډوډۍ پکښې ريزه کړي)

======

آزادي چي له يوه مخه نېستي سي
ابتذال و جهالت چي پر زياتي سي
اختناق و رسوايي هم سي ور ګډه
ځني جوړه به د نن (ولسواکي) سي

کابل - ۱۳۲۵ش

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

زاهدان ورپسې گرزي په محراب کې
نجوميان يې لټوي په اسطرلاب کې
عالمونه سرگردان ورپسې گرزي
ها خوندونې چې ليدلې په شباب کې

======

د فراق ورځې ډېرې اوږدې سوې
په ډېرو شولو مې کولمې پرې سوې
په ډېرو چغو مې کومې وچ سو
په ډېرو اوښکو سترگې کوکرې سوې

======

په ورکينه مې تمام کړل کتابونه
چې لږ غټ سوم بيا مبلې وې او ښکارونه
په سړ کال چې مې يو کم ځلوېښت پوره سوه
مشغولا مې په قلم وايم شعرونه

کابل - ۱۳۲۵ش
======

چې پرون يې د زړه غوښې پر پېرزو وې
نن يې مخ ته په کفن کې لا نه گوري
دا په دې چې پرون کار عند اللهي و
نن د نفس و د شيطان په نغوته ښوري

کراچي - ۱۹۹۰ع
======

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالخوایان مو د وطن، شل ته رسېږي
د قدرت پر ګدۍ نه سره جوړېږي
عاقبت مو دي په خیر وي، متل وایي
(قصابان چي سي ډېرى مږ مردارېږي)

مونتریال - کاناډا - ۱۹۹۲ع
======

نن مي په زړه کي یوه چړیکه پنهاني تېره سوه
د پېښو دردونه راته وایي چي ځواني تېره سوه
ځواني یو خوب و یو خیال و هیڅ په پوه نسومه
تېره خو سوه مګر افسوس په ناداني تېره سوه

======

د ریا په غلافو کي تقواګاني دي خرڅېږي
زنهار وینمه د ږیرو په درزونو کي ځلېږي
پټوي زما له نظره په پردو محرم مخونه
آیینې یې خپلي توري نور هم تور ورته ښکارېږي

مغل رستورانت - ټورنټو - کاناډا - ۱۹ فبروري ۱۹۹۹ع
======

تفاوت راځخه ورک سو چي دا غم دئ که ښادي ده
پلوونه دي بادېږي د اسراف پر سر سیالي ده
هلته وږونه مري له لوږي دلته موږ په غوړو لامبو
دا نه ننګ دئ، نه مېړانه هسي خوشي ناپوهي ده

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۹ع
======

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اولس ښاغلي سپک په بېده قام وي
ویښ قومونه خپل مشران ستايي په نېکو
هوښیاران اواروي لانجې په سوله
مورِ دي توري تر خپل منځ کښلي له تېکو

======

چي د میني پر معیار مي
تا او گل ته وکتله
گل مي خوښ سولی یو ځلی
ته مي خوښه سوې تر تله

(د یو فرانسوي شعر ژباړه)

======

کراچي نه دئ د اور تبې ده
لاس و مغزي ته ولچک زندې ده
د ازل کښلو رواستم دلته
تقدير ته غاړه تر تار نرې ده

کراچي - ۱۳۲۸ش

======

په وطن کي مي کتاب و مشغولا
له قلم سره همېش وم همنوا
په دي ملک کي علم نسته قلم ورک دئ
مشغولا مي ده د کور سود و سودا

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

حافظه مې ورځ په ورځ کمزورې کېږي
روښنايي د سترګو دم په دم کمېږي
شين امي به راخه جوړ سي په دې ملک کې
ها چې زده مې وو، ورو ورو راخه هېرېږي

کراچي- ۱۹۸۹ع
======

د تجزيې خطر

ما يې غم کړ د تاريخ چې مسخه کيږي
مفاخر مو د وطن ټوله هېريږي
يو هوښيار سړی موسکی سو، ول لاليه
تاريخ څه جغرافيه مو محوه کيږي

اوکويل- کاناډا- ۱۵ اکتوبر ۱۹۹۲ع د سهار ۴ بجې
======

د نغري قدر

نصيب راپردېس کړی يم، کارونه تقديري
وېنه د بې لرزی مې کړی ورځ ماغزه را خوري
قربان د اولنو تر دا پخو پخو خبرو
(مړونه قدرمن وي پر خپل کور پر خپل نغري)

ټورنټو- کاناډا- ۱۹۹۷ع
======

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما وطنه! تېر کال هم دلته را ياد سوې[47]
سږ کال هم دغه ځايگی خو ته آزاد سوې
له دې وروسته که پښتون يو موټی نه سو
نو به لوی جارو وهمه چي (برباد سوې)

پنجاب -ريل گاډی - ۱۹۹۲ع

======

څه فايده ده د ارمان و د ايکاش
د ناشکرو خلکو وي همدا پاداش
ښيږ اوه پښته ميشته پر کندهار وو
نن أر تږوله کُره تيت يو لکه ماش

ميسيساگا -کاناډا -۲۰۰۲ع

======

پر وطن باندي مو سږکال وچکالي ده
رحمت نسته ځکه ورکه سوکالي ده
باران رحم دئ پر هغه اولس اوري
چي سينه يې له کينو څخه خالي ده

======

[47] زه په ۱۹۹۱ع کال له پنجابه په اورگاډۍ کي کراچي ته تلم د وطن ياد مي يو شعر ووايه چي د همدې مجموعې په (38) مخ کي راغلی او نوم يې (را په ياد چي سې وطنه) دئ. په دا بل کال ۱۹۹۲ع په هماغه مياشت کي بيا پر هماغه ځای په اورگاډۍ کي تېرېدم. په دې وخت کي په کابل کي د مجاهدينو حکومت و. ما پورتنۍ روباعي وويله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی غټ سړي یو نه د خاپوړو
تونگ د شیطان دئ چي سره مروړو
لاره د حق مو ده خوشي کړې
رحمت یې غواړو تش په ارگوړو

۲۰۰۰ع
======

ترقي د اولسونو هوسایي ده
امنیت دئ، ارامي ده کراري ده
چي دا نه وي هیڅ باور به یه ونکړم
تش خبري دي، درواغ دي لفاظي ده

کابل - ۱۳۲۱ش
======

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library